De Weblog in het Basisonderwijs

Karin Korevaar (532109) 4G

Kim Houtzager (512056) 5A

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
Inleiding 3
1. DE VERANDERENDE MAATSCHAPPIJ. 4
1.0. Inleiding. 4
1.1. Maatschappelijke ontwikkelingen. 4
1.2. Het gebruik van ICT in de samenleving. 5
1.3. ICT in een netwerksamenleving. 7
1.4. Samenvatting. 8
2. VERANDERINGEN IN HET BASISONDERWIJS. 10
2.0. Inleiding. 10
2.1. Sociaal constructivisme. 10
2.2. Basiscompetenties van ICT. 11
2.3. Het Diamantmodel. 12
2.4. Huidig ICT-gebruik in het basisonderwijs. 14
2.5. ICT in de kerndoelen. 15
2.6. Samenvatting. 16
3. WEBLOG, V-LOG EN PODCAST. 17
3.0. Inleiding. 17
3.1. De weblog. 17
3.2. De V-log. 19
3.3. De podcast. 21
3.4. Samenvatting. 22
4. WEBLOGGEN IN HET BASISONDERWIJS. 23
4.0. Inleiding. 23
4.1. Op welke manieren kan een weblog gebruikt worden in het basisonderwijs? 23
4.2. De weblog. 25
4.2.1. Doelen en de combinaties met andere vakgebieden. 25
4.2.2. De hoeveelheid onderwijstijd 27
4.3. De V-log. 29
4.3.1. Doelen en combinaties met andere vakgebieden 29
4.3.2 De hoeveelheid onderwijstijd 30
4.4. De podcast. 32
4.4.1. Doelen waaraan gewerkt wordt 32
4.4.2. De hoeveelheid onderwijstijd 34
4.5. Media-educatie, digitaal pesten en weblog-etiquette. 36
4.5.1. Media-educatie, wat is het? 36
4.5.2. Digitaal pesten. 37
4.6. Samenvatting. 38
5. CONCLUSIE, SAMENVATTING, BEHAALDE STARTBEKWAAMHEDEN, BIJLAGEN, LITERATUURLIJST. 39
5.1. Samenvatting. 39
5.2. Conclusie. 40
5.3. Behaalde startbekwaamheden. 41
5.4. Bijlagen. 48
5.5. Literatuurlijst. 52

Voorwoord

In dit meesterstuk hebben wij ons verdiept in de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van ICT die bruikbaar zijn voor het basisonderwijs en zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden om ICT en 'webloggen' op een goede, verantwoorde wijze samen te laten smelten met andere vakgebieden.

Als leerkracht ben je voortdurend bezig om je te professionaliseren. Je bent op de hoogte van de methodes die er zijn op het gebied van rekenen, taal, verkeer en noem maar op.
Op het gebied van ICT ligt dit in veel gevallen iets anders, dat is namelijk voor sommige leerkrachten wel héél erg modern. Er wordt dan ook vaak gezegd: "Nee, dát kunnen we niet allemaal bijhouden, die ontwikkelingen gaan zo snel!"

Wij vinden dat je in het basisonderwijs moet proberen om altijd een stapje voor te blijven op de rest, omdat je bezig bent met het 'klaarstomen' van een nieuwe, jongere generatie mensen. Waarom zouden wij dan als leerkrachten niet meegaan in die ontwikkelingen? Dit lijkt ons een noodzakelijke stap in de goede richting en vandaar de keuze voor het onderwerp 'webloggen in het basisonderwijs'.

Kim heeft zelf al jaren een weblog (http://kittyocean.blogspot.com/), Karin sinds enkele maanden (http://karinenmarja.web-log.nl). Samen hebben wij voor het procesverslag van het meesterstuk een weblog gemaakt. (http://k2meesterstuk.blogspot.com)
Wij hebben deze weblogs al op verschillende manieren gebruikt: als de bekende 'dagboek' variant, als informatieverstrekker, maar ook als manier om onze vooruitgang met bepaalde projecten aan de wereld te tonen.
We hadden dus al wat voorkennis over webloggen voordat we aan de uitwerking van dit meesterstuk begonnen, maar hoe je dit kunt toepassen in het basisonderwijs, was voor ons ook nog een ontdekkingsreis op de digitale snelweg!

Webloggen moet geleerd worden. De leerlingen, maar ook de leerkrachten, moeten wennen aan deze nieuwe ontwikkelingen. Als je hier, net als wij, de tijd voor neemt en deze activiteiten met een goede onderbouwing toepast in je onderwijs, zul je ongetwijfeld je steentje bijdragen om binnen je onderwijs in te spelen op de veranderende maatschappij.

Wij hopen dat dit meesterstuk eraan bijdraagt dat jouw onderwijs meehelpt aan vernieuwing en verbetering van het basisonderwijs.

Bij deze willen wij graag alle mensen bedanken die ons geholpen hebben met het tot stand komen van dit meesterstuk, in het bijzonder Gerard Dümmer, onze begeleidende Domstad-docent.

Kim Houtzager en Karin Korevaar.

Inleiding

Er is geen leerkracht die zegt dat de kinderen van tegenwoordig geen computerles nodig hebben. Als ICT niet geïntegreerd wordt in het onderwijs, krijgen de kinderen een achterstand. Het probleem is echter dat de meeste leerkrachten zelf niet op de hoogte zijn van de mogelijkheden van ICT of over te weinig kennis beschikken om hier een effectieve les over/mee te geven. Er zijn tegenwoordig genoeg bijscholingscursussen, maar er zijn veel leerkrachten die hier niet aan beginnen: 'omdat ik het toch niet zal snappen.'

Om hier iets aan te doen, zal er iets moeten veranderen bij de leerkrachten. Zij zullen moeten inzien dat de leerlingen opgroeien in een netwerksamenleving, waarin de nieuwe media een grote rol speelt. Met dit meesterstuk willen wij leerkrachten wegwijs maken in "weblogland".

Langzaam maar zeker komen steeds meer leerkrachten in contact met het fenomeen webloggen. Voor de meesten is dat eerste bezoek min of meer een 'sprong in het duister'. Sommige leerkrachten weten er wel iets van, maar hoe het er nu precies toegaat bij een weblog, welke doelen ermee bereikt worden en hoe je het kunt toepassen in het basisonderwijs, is de meesten niet bekend.

Alle dingen die je moet weten om zelf met een weblog, V-log of podcast aan de slag te gaan, worden door ons belicht. Verder gaan wij in op de specifieke doelen die te bereiken zijn voor het basisonderwijs, met de bedoeling het webloggen uiteindelijk te kunnen integreren in de eigen klassenpraktijk.

Het draait om de volgende hoofdvraag:

'Hoe past het gebruik van een weblog binnen het moderne basisonderwijs?'

In het 1e hoofdstuk laten wij zien welke veranderingen zich afspelen in de huidige maatschappij. We gaan in op de maatschappelijke ontwikkelingen die betrekking hebben op de individualisering en we kijken naar het huidige ICT-gebruik in de samenleving. Als laatste punt bekijken we wat de invloed van ICT is binnen onze netwerksamenleving. Mede door al deze veranderingen, is de opkomst van webloggen ontstaan.
Het 2e hoofdstuk richt zich op de veranderingen die gaande zijn binnen het basisonderwijs. Wij belichten het sociaal constructivisme en laten zien wat de relatie is tussen dit onderwijsprincipe en de veranderende samenleving. Het huidige ICT-gebruik in het basisonderwijs komt aan de orde. Hiernaast laten wij zien welke eisen er gesteld worden vanuit de kerndoelen op het gebied van ICT.
Hoofdstuk 3 geeft uitleg over de begrippen weblog, V-log en podcast.
In hoofdstuk 4 laten wij zien wat de mogelijkheden voor het onderwijs zijn als je aan de slag gaat met een weblog, V-log en/of podcast.
Het 5e hoofdstuk bevat een samenvatting van de informatie en onze conclusie naar aanleiding van het onderzoek in voorgaande hoofdstukken. Ook de startbekwaamheden waar wij aan gewerkt hebben staan hierin vermeld, net als de literatuurlijst en een lijst van de bronnen die wij gebruikt hebben om tot deze informatie te komen.

1. DE VERANDERENDE MAATSCHAPPIJ.

1.0. Inleiding.

In dit hoofdstuk laten wij zien welke veranderingen er gaande zijn in onze maatschappij. Omdat webloggen een vorm van digitale individualisering is, gaan wij in de eerste plaats 1.1. in op het begrip individualisering: wat houdt het in, wat denken de voor- en tegenstanders ervan en wat is onze mening over de gevolgen van individualisering? Daarnaast gaan wij in op het feit dat er sprake is van een samenleving waarin kennis een steeds belangrijker rol aan het innemen is. We noemen dit ook wel een kennissamenleving of kenniseconomie.

In 1.2. verdiepen we ons in het gebruik van ICT in de samenleving. Het begrip elektronische snelweg wordt uitgelegd en we laten zien dat de invloed van ICT op vele vlakken aan het groeien is. De vraag die wij ons daarbij gesteld hebben is: wat betekent dit voor de samenleving?

Daarover geven wij verdere uitleg in 1.3. Er is namelijk sprake van een netwerksamenleving. Wat dit begrip betekent, wordt hier omschreven. Wij laten zien waarom netwerken zo belangrijk is en wat de samenleving daarmee kan bereiken.

1.1. Maatschappelijke ontwikkelingen.

"De maatschappij verandert."[1]
Dit is een veelgehoorde kreet, maar wat houdt het nu eigenlijk in? Wat is er gaande waardoor het overgrote deel van de mensen zich realiseert dat er een verandering gaande is?

In de eerste plaats is er sprake van individualisering.Individualisering wijst naar zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van het individu. De meningen over het gevolg van de individualisering lopen sterk uiteen. Er is een groep mensen die vindt dat individualisme de ultieme vorm is van de macht van de sterkste, waarbij de laatste restjes van solidariteit overboord worden gezet.

Wij zijn van mening dat dit een eenzijdige, subjectieve benadering van het individualiseringsproces is. Wij scharen ons bij de andere groep; de voorstanders van individualisering, zoals hieronder beschreven.

Individualisering beoogt ruimte te geven aan het individu en vooral formele barrières op te ruimen. Een geïndividualiseerde maatschappij kan veel meer solidair zijn dan de huidige maatschappij.
Het is de taak van de maatschappij om nieuwe verbanden te ontwikkelen. De mens is van nature sociaal en zal elkaar dus automatisch opzoeken.[2] Individualisering is dus

[1] Ministerie van Onderwijs, Cultuur en wetenschappen: http://www.minocw.nl/toespraak/198
[2] Stan Stevens, de verzorgingsstaat in perspectief: http://www.sdnl.nl/soc-8.htm

eerder een flexibele vorm van socialisering, waarbij iedereen op zijn eigen manier een bijdrage aan de groep kan leveren.[3]

In de tweede plaats is er sprake van een kenniseconomie en/of kennissamenleving.
In een kenniseconomie gaat het om het gebruik maken van bestaande kennis, het combineren van kennis en het ontwikkelen van nieuwe kennis. Vernieuwing is hierbij het sleutelwoord. Om de kenniseconomie te stimuleren, dienen alle krachten te worden gebundeld op het gebied van onderwijs, onderzoek, ondernemerschap en overheid.[4]
Nederland staat voor de opgave een overgang te maken naar de kenniseconomie. In dat proces wordt de overdracht van informatie en kennis steeds belangrijker. ICT is één van de fundamenten om over te gaan naar een kennissamenleving.

Een kennissamenleving kan alleen duurzaam groeien als er sprake is van een goede en krachtige samenhang in de samenleving. Dit kan niet ontwikkeld worden zonder processen van leren en argumenteren. De totstandkoming van een kennissamenleving kan niet worden afgedwongen. “Wij kunnen enkel zorgen voor het scheppen van condities waarbinnen deze samenleving kansen heeft om op te bloeien.”[5]
We moeten de individualisering als gegeven accepteren en uitgaan van de kracht van mensen. Dan kan er gekozen worden voor duurzaamheid en een kennisintensieve economie.

De kennissamenleving biedt mede door de ontwikkeling van ICT, kansen voor een andere verdeling en inhoud van arbeid, vrije tijd en leren. Dit begint met goed onderwijs. En goed onderwijs valt of staat met goede, professionele mensen voor de klas. [6]

1.2. Het gebruik van ICT in de samenleving.

De elektronische snelweg is een verzamelnaam voor allerlei materiële en immateriële technologie en infrastructuur, gericht op de communicatie van digitale informatie.[7]
Dit betreft alle technologieën die worden gebruikt voor de verzameling, opslag, bewerking en doorgifte van data, beeld en geluidsinformatie binnen ICT.

De invloed van ICT op de maatschappij is enorm groot geworden. Tientallen jaren geleden had men niet kunnen voorspellen wat ICT teweeg zou brengen in de maatschappij. Het is nu zover gekomen dat de maatschappij niet meer zonder ICT kan. Tussen ICT en samenleving is er sprake van wederzijdse beïnvloeding. ICT beïnvloedt de samenleving, maar de samenleving beïnvloedt ook ICT.
Er zijn ontelbare voorbeelden te noemen waar computers in de hedendaagse maatschappij worden toegepast. Denk bijvoorbeeld aan het betalingsverkeer, bedrijfsadministraties, etc.

---

[3] Maatschappelijke trends: http://www.trendslator.nl/welkom/1-3.html
[4] Provincie Zuid-Holland: http://www.pzh.nl/thema/economie_en_werk/kenniseconomie/index.jsp
[5] Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid: http://www.awt.nl/id=122
[6] Bijdrage van Boris Dittrich aan Algemene Politieke Beschouwingen: http://www.borisdittrich.nl/inbreng.html?item_id=3913
[7] http://www.nwo.nl/nwohome.nsf/pages/NWOP_5UBF3Z/$file/MESbrochure.pdf

Deze ontwikkeling is begin jaren 90 in een stroomversnelling geraakt. Door de snelle toename van de rekenkracht van computers en de opkomst van het Internet is ICT een essentieel onderdeel van de maatschappij geworden.[8]
Deze ontwikkelingen zijn op vele gebieden terug te vinden. Hieronder zullen wij enkele voorbeelden hiervan belichten. We kijken naar de overheid, de wetenschap, de invloed op de Nederlandse taal en de dienstensector.

Dienstverlening vanuit de overheid.
ICT is onder andere een belangrijk instrument om de dienstverlening vanuit de overheid te verbeteren. Denk daarbij maar eens aan DigiD.[9] Door slimme inzet van ICT in publieke dienstverlening moeten onnodige administratieve lasten voor burgers[10] en bedrijven voorkomen worden.[11]

Wetenschap.
Ook voor de wetenschap heeft deze ontwikkeling zeer veel betekend. Door de opkomst van ICT hebben onderzoekers nu de mogelijkheden gekregen om bepaalde onderzoeken uit te voeren die voorheen nog niet mogelijk waren. Denk bijvoorbeeld aan het onderzoek naar het DNA van de mens.

Taal.
Doordat er op een digitale manier wordt gecommuniceerd, heeft de ontwikkeling van ICT een direct effect op de taal. Het belangrijkste gevolg van de digitalisering van de taal is dat er grensvervaging optreedt. Doordat er op het Internet grotendeels Engels wordt gesproken, zijn er steeds meer Engelse termen in de Nederlandse taal worden opgenomen. Bedrijven profileren zich sneller als internationaal bedrijf en bieden hun website meertalig aan. Het staat vast dat de Nederlandse taal door deze ontwikkelingen grote veranderingen zal ondergaan.

Bedrijvigheid.
Door ICT ontstaan nieuwe vormen van bedrijvigheid, onder andere in de media en communicatiesector. Ondernemingen in die sector komen steeds meer op elkaars terrein. Deze vervaging van grenzen resulteert in nieuwe economische verhoudingen.[12]

Door de opkomst van ICT is er veel veranderd met betrekking tot informatie en kennis. Informatie kan nu heel gemakkelijk via het Internet worden verspreid.
Doordat er zoveel informatie beschikbaar is en de kwaliteit van de informatie soms moeilijk te beoordelen is, kan het zeer moeilijk worden om juiste informatie over een bepaald onderwerp te vinden. Hierdoor ontstaat voor de maatschappij een nieuwe vraag: moet een gebruiker kennis hebben van bepaalde zaken of moet een gebruiker

[8] Eindopdracht Geëngageerde wetenschappen: http://odur.let.rug.nl/~nerbonne/teach/intro-ik/werkstukken2005/beukers-wouter.pdf
[9] DigiD staat voor Digitale Identiteit. Het is een gemeenschappelijk systeem waarmee de overheid op Internet de identiteit van burgers en bedrijven kan verifiëren.
[10] Administratieve lasten voor burgers: de tijd die burgers kwijt zijn om aan de informatieverplichtingen van de overheid te voldoen.
[11] http://www.digid.nl/burger/
[12] Eindopdracht Geëngageerde wetenschappen: http://odur.let.rug.nl/~nerbonne/teach/intro-ik/werkstukken2005/beukers-wouter.pdf

vaardigheden beheersen om die kennis te kunnen vergaren via de nieuwe mogelijkheden die ICT biedt? Hier zullen wij meer over vertellen tijdens hoofdstuk 2.

Web 2.0.
Eén van de nieuwe ontwikkelingen waar je gebruik van kunt maken op het gebied van ICT en het Internet, is Web 2.0. Hier willen wij dieper op ingaan, omdat je zult merken dat je met deze ontwikkeling een goede link kunt leggen naar het basisonderwijs.

Web 2.0 is kort en simpel gezegd het volgende: er zijn websites waar je online allemaal dingen kunt opslaan en delen met anderen.
Weblogs (het onderwerp van dit meesterstuk) worden steeds populairder, websites waarop je foto's kunt plaatsen, online tekstverwerkers, het online opslaan en bekijken/beluisteren van video- en geluidsbestanden e.d. kunnen bruikbaar zijn in het onderwijs. Alleen al binnen een "leerkrachtenteam" zijn er voor deze websites gebruiksmogelijkheden te vinden.
Je hebt er geen software voor nodig, alleen een browser[1]. Verder doe je (en gebeurt) alles online: informatie delen, samenwerken, enz.

Met verzameltermen als *Web 2.0* kunnen we gemakkelijker benoemen, begrijpen en uitleggen wat er momenteel op Internet aan de hand is.[13]
Je bent "sociaal" bezig als je hiermee werkt. Een andere term die hieraan gegeven wordt, is collectieve intelligentie.

De rol van ICT wordt steeds groter wordt in onze samenleving. Als leerkrachten moeten we basisschoolleerlingen opleiden om goed met ICT om te kunnen gaan. Daarnaast moet er ook gekeken worden naar oudere mensen die hier training in zouden kunnen gebruiken, zodat ook zij zich thuis kunnen voelen in de nieuwe kennissamenleving.

1.3. ICT in een netwerksamenleving.

Zoals wij in paragraaf 1.1. al hebben aangegeven, verandert de samenleving.
De sociale structuur van de wereld is ingrijpend aan het veranderen door de mogelijkheden van de informatietechnologie.[14] Door ICT ontstaat de mogelijkheid datgene wat vroeger onverenigbaar was, te verenigen. Het maakt een snelle informatie-uitwisseling mogelijk, verandert het belang van tijd en plaats, maakt een verbreding van contacten mogelijk, vergroot de sturingsmogelijkheden en helpt bij het automatiseren van processen. Dit stelt de mens in staat te werken als een eenheid, terwijl we op verschillende plaatsen kunnen zijn en niet bij dezelfde organisaties hoeven te horen.[15]

Van de huidige (Westerse) samenleving wordt vaak gezegd dat deze zich ontwikkelt in de richting van een informatie- of kennismaatschappij, ook wel een netwerksamenleving genoemd. ICT speelt hier een belangrijke rol in, omdat er sprake is van toename op het gebied van informatie en communicatie. Dit is één van de belangrijkste factoren en aanjagers van de netwerksamenleving.[16]

---

[13] http://mediacity.web-log.nl/mediacity/crossmedia_bewegingmovement/index.html
[14] http://www.nrc.nl/redactie/W2/Lab/Castells/
[15] http://www.nrc.nl/redactie/W2/Lab/Castells/
[16] http://www.fontys.nl/generiek/bronnenbank/sendfile.aspx?id=12507

Er is een toenemend belang van netwerken voor het functioneren van mensen in de samenleving. In een netwerksamenleving, waar kennis en diensten een steeds grotere rol vervullen, zijn de netwerken die mensen hebben en de manier waarop ze die weten te gebruiken, een belangrijke hulpbron. Naast fysieke gemeenschappen, zijn er ook virtuele gemeenschappen ontstaan door het gebruik van ICT, waarbij voornamelijk de aandacht uitgaat naar het Internet.[17]

"We moeten het Internet dus niet alleen waarderen in technische zin, dat wil zeggen: als een open netwerksysteem, dat bestaat uit vele miljoenen computers die met elkaar verbonden zijn.
Het Internet moet worden opgevat als een complex sociaal netwerk dat is samengesteld uit vele miljoenen individuen en instituties uit inmiddels meer dan 200 landen die dat netwerksysteem gebruiken om te kunnen communiceren en te kunnen handelen."[18]
De maakbaarheid van contacten is sinds de komst van het Internet groter dan voorheen. Het te bestrijken gebied is immers veel breder en omvangrijker.

De sociale netwerken zijn de belangrijkste domeinen van maatschappelijke participatie. Binnen de sociale netwerken worden niet alleen informatie en diensten uitgewisseld, maar ook betrokkenheid, verantwoordelijkheid en respect getoond en zorg verleend, de zogenaamde sociale cohesie. Ze kunnen helpen bij het vinden van een baan, personeel, partner of bieden steun ten tijde van materiële of emotionele problemen. Deze netwerken kunnen tevens dienen als sociale controle, waardoor gevoelens van onveiligheid en eenzaamheid afnemen.[19]

De rol van webloggen is aan het groeien als het gaat om het verwerven van netwerken. Netwerken zijn voor de huidige tijd wat fabrieken voor de industriële revolutie waren.[20]
Communicatie is de fundering van de samenleving, onze cultuur, het mensdom, onze eigen individuele identiteit en van alle economische systemen.
Daarom is een netwerksamenleving zo belangrijk.

1.4. Samenvatting.

In 1.1. is besproken welke veranderingen er gaande zijn op het gebied van de individualisering. Wij hebben aangegeven dat wij voorstanders zijn van de individualisering, omdat dit onder andere kan zorgen voor een meer solidaire maatschappij.
Ook hebben wij laten zien dat er sprake is van een kennissamenleving. Er moet een krachtige samenhang in de maatschappij ontstaan waar processen van leren en argumenteren van het grootste belang zijn. Goed onderwijs zal hier een belangrijke rol in gaan spelen. Het volgende hoofdstuk zal hier verder op ingaan.

Paragraaf 1.2. heeft laten zien dat het gebruik van ICT in de samenleving een belangrijke rol aan het innemen is. De elektronische snelweg is aan het groeien en de

[17] http://www.fontys.nl/generiek/bronnenbank/sendfile.aspx?id=12507
[18] Definitie van Byker en Peperkamp uit: B. Byker, W. Peperkamp. Geëngageerde geesteswetenschappen, mei 2002.
[19] http://www.fontys.nl/sociaalplatform/?idsitestructurenode=45017
[20] http://www.nrc.nl/redactie/W2/Lab/Castells/

invloed van ICT wordt alsmaar groter. Eén van de ontwikkelingen waar het onderwijs van zal kunnen profiteren, is Web 2.0.

In 1.3. heb je meer kunnen lezen over de veranderingen binnen de sociale structuur. Dat hier de grote invloed van de ICT een rol speelt, blijkt uit het feit dat er een netwerksamenleving aan het ontstaan is. Communicatie is altijd al heel belangrijk geweest voor onze maatschappij en dit verandert ook nu niet. De vorm waarin dit gebeurt, is wél aan het veranderen. De kennissamenleving wordt een belangrijke hulpbron voor de maatschappij en dit heeft directe gevolgen voor het complexe, sociale netwerk dat in opbouw is.

2. VERANDERINGEN IN HET BASISONDERWIJS.

2.0. Inleiding.

In hoofdstuk 1 heb je kunnen lezen dat er sprake is van een kennissamenleving, waarbij individualisering hoog in het vaandel staat. Er kan worden aangenomen dat er een onderwijskundige verandering gaande is die het gevolg is van deze opkomende kennissamenleving.
De nadruk komt binnen het onderwijs steeds meer te liggen op het leren omgaan met informatie en informatiebronnen. De leerling krijgt een meer actieve rol, waardoor de taak van de leerkracht verschuift van overdrager van kennis naar begeleider en bewaker van het leerproces. Dit alles heeft gezorgd voor een nieuwe kijk op leren en onderwijzen in de klas.[21]
In hoofdstuk 2 gaan wij dieper in op vormen van onderwijs die inspelen op de veranderende maatschappij.

In 2.1. laten we zien wat sociaal constructivisme inhoudt en waarom wij het belangrijk vinden dat deze onderwijskundige visie serieus moet worden genomen. Ook geven wij inzicht in de discussie die al enige tijd gaande is op het gebied van basiskennis.
2.2. laat zien wat de basiscompetenties van ICT zijn op dit moment. In 2.3. introduceren wij het Diamantmodel, omdat dit model laat zien hoe je ICT als middel in het basisonderwijs in kunt zetten
Om niet voorbij te gaan aan de ontwikkelingen die hun intrede al hebben gedaan binnen het basisonderwijs, beschrijven wij in 2.4. welke vormen van ICT er ondertussen toegepast worden in de huidige praktijk. In de kerndoelen wordt sinds kort aandacht besteed aan ICT. Dit is beschreven in 2.5.

2.1. Sociaal constructivisme.

In het sociaal constructivisme gaat men ervan uit dat het de leerling is die leert. Leren is uitsluitend een activiteit van de lerende. Hij 'construeert' zelf zijn kennis. Hij heeft daarvoor bronnen nodig. De leraar is zo'n bron, maar ook de medeleerlingen, boeken, Internet, videoprogramma's, tv-programma's, enzovoort. De lerende haalt informatie op uit die bronnen en een deel van die informatie zal zich hechten aan eerder geconstrueerde kennis.
In het sociaal constructivisme is een belangrijke rol weggelegd voor interactie met anderen (inclusief de leraar): het leren verloopt het beste wanneer leerlingen met elkaar samenwerken. Deze stroming heet daarom *sociaal constructivisme.*[22]

Een andere term voor sociaal constructivisme is 'het nieuwe leren'.
Het nieuwe leren is ontstaan vanuit het beeld dat elk kind uniek is en zijn eigen behoeftes en vragen heeft. Dit was op zich al bekend, maar het nieuwe leren gaat ervan

[21] http://home.planet.nl/~osch0197/2.1.htm
[22] Uit: School op de Schop (PDF): http://www.kpcgroep.nl/assets/Publication/457/Asset/5107/Publicatie%20downloaden%20(pdf)pdf en www.usetolearn.nl

uit dat een kind zelf gemakkelijk het onderwijs voor zichzelf kan vormen[23]. Voor de leerkracht betekent dit, dat zijn sturende rol meer een begeleidende rol wordt. De leerling moet immers zelf zijn vragen gaan maken en beantwoorden.
Het nieuwe leren is meer gericht op de praktijk dan de theorie.
De kern van het nieuwe leren draait dus om leerprocessen (niet vastgestelde kennis overdragen). Kinderen zoeken zelf uit wat ze leren en hoe ze het leren.

Het nieuwe leren bestaat naast het zelf zoeken en beantwoorden van vragen, uit het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Je leert over dingen die je daadwerkelijk zult gebruiken, in plaats van het leren van vaardigheden waarvan de kans klein is dat je ze ooit zult gebruiken. De discussie blijft alleen: wat zijn die praktische en sociale vaardigheden dan, die ze echt moeten beheersen?

Volgens Gerrits van de KPC-groep[24] [25]zijn dat de volgende competenties:

- Leerlingen moeten actief met de leerstof bezig zijn.
- Leerlingen moeten constructief zijn (nieuwe kennis opbouwen uit oude kennis en dit weergeven voor een ander).
- Leerlingen moeten doelgericht bezig zijn.
- Leerlingen moeten coöperatief bezig zijn (samenwerken).
- Leerlingen moeten hun leerproces zelf reguleren.

2.2. Basiscompetenties van ICT.

ICT begint ook in het onderwijs een steeds belangrijkere plaats in te nemen. Elke school wil graag haar leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op de toekomst. ICT kan het leren verrijken en geeft de mogelijkheid uit jongeren te halen wat er in zit.[26]
Hier is de discussie over basiskennis gaande: moeten de kinderen een website kunnen maken of misschien zelfs wel een spelletje coderen, of is het genoeg als ze (veilig) over het Internet kunnen surfen en een werkstuk of presentatie kunnen maken? En is ICT een middel om kinderen extra oefening te geven (ICT als remediërend middel) of kan het de leerkracht vervangen?

Over het algemeen worden de kinderen geacht de volgende basiscompetenties te beheersen[27]:

- Leerlingen moeten actief met de leerstof bezig zijn.
- Leerlingen moeten constructief zijn (nieuwe kennis opbouwen uit oude kennis en dit weergeven voor een ander).
- Leerlingen moeten doelgericht bezig zijn.
- Leerlingen moeten coöperatief bezig zijn (samenwerken).

---

[23] http://www.fontys.nl/talent4leren/nieuwe.leren.65536.htm
[24] Uit: School op de Schop (PDF): http://www.kpcgroep.nl/assets/Publication/457/Asset/5107/Publicatie%20downloaden%20(pdf)pdf en www.usetolearn.nl
[25] KPC Groep is een 'innovatie-instituut' dat in opdracht van het Ministerie van OCW jaarlijks een fors aantal researchprojecten verzorgt in het kader van onderwijsvernieuwingen.
[26] http://home.planet.nl/~osch0197/2.1.htm
[27] Uit: School op de schop (PDF): http://www.kpcgroep.nl/assets/Publication/457/Asset/5107/Publicatie%20downloaden%20(pdf)pdf en www.usetolearn.nl

- Leerlingen moeten hun leerproces zelf reguleren.
- Leerlingen moeten kunnen leren in een door ICT ondersteunde omgeving.
- Leerlingen moeten informatie kunnen opzoeken, verwerken en bewaren met behulp van ICT.
- Leerlingen moeten met behulp van ICT kunnen communiceren, zelfstandig oefenen en zelfstandig een werkstuk creëren.
- Leerlingen moeten met ICT-apparatuur om kunnen gaan.
- Leerlingen gebruiken ICT adequaat en gaan er verantwoordelijk mee om.

Deze basiscompetenties sluiten nauw aan bij het sociaal constructivisme, waar de leerling nieuwe kennis maakt door middel van kennis van anderen samen te voegen.

2.3. Het Diamantmodel.

Een goed voorbeeld van een model dat laat zien hoe je ICT als middel in het basisonderwijs in kunt zetten, is het Diamantmodel[28].
Het Diamantmodel is een verzameling van ICT competenties die ondersteunend werken aan de ontwikkelingsdoelen en eindtermen van het basisonderwijs. Hoewel het een Vlaams model is, kan het ook goed toegepast worden in het Nederlandse onderwijs.
Om adequaat in te kunnen spelen op de verwachtingen van de maatschappij, ligt het zwaartepunt van de ICT competenties vooral bij vaardigheden die kinderen moeten beheersen, vaardigheden die geoefend worden tijdens het leerproces.
Dit model heeft een goede aansluiting met het sociaal constructivisme, vooral omdat het uitgaat van het kind.

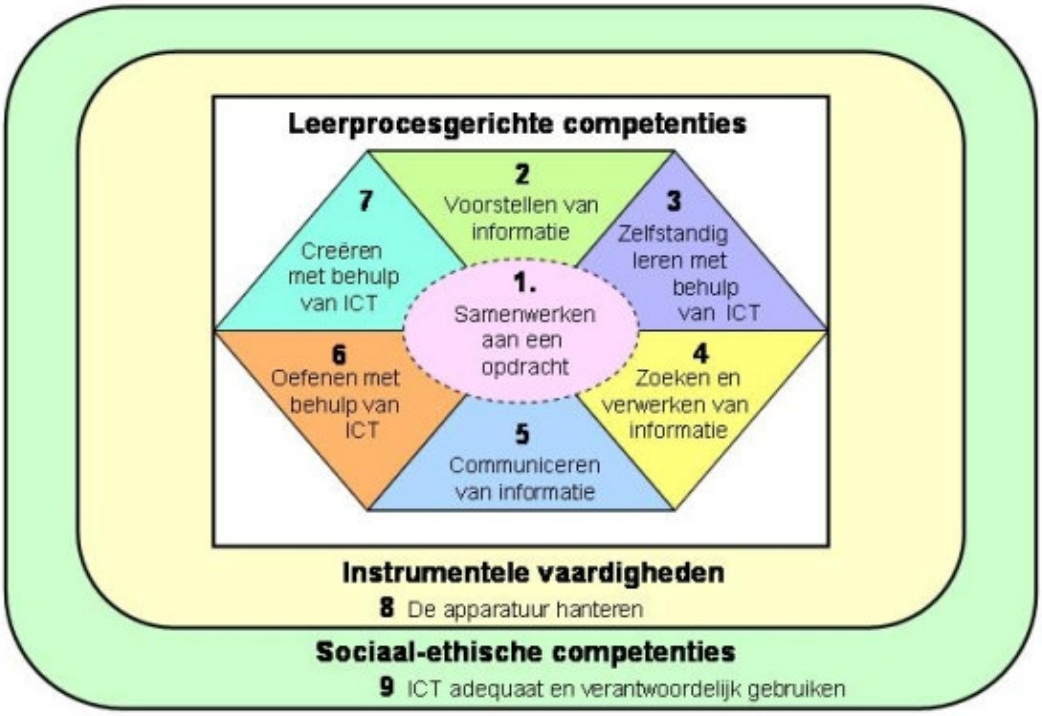

Uit:http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/basisonderwijs/ICT/brochure/competenties.htm

[28] http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/basisonderwijs/ICT/brochure/competenties.htm

Het model bestaat uit 3 lagen: de leerprocesgerichte competenties, de instrumentele vaardigheden en de sociaal-ethische competenties.
De groep 'leerprocesgerichte competenties' is het grootst en neemt een belangrijke rol in. Ze stellen de leerlingen in staat de mogelijkheden van ICT functioneel te benutten, zodanig dat hun eigen leerproces wordt ondersteund en versterkt. Het gaat over het gebruik van ICT als middel tot samenwerking, zelfstandig leren, gedifferentieerd oefenen, informatie uitwisselen...
Naast de leerprocesgerichte competenties, is er sprake van instrumentele vaardigheden die de leerlingen moeten beheersen. Dit is vooral gericht op het technische aspect van ICT. Zoals in de afbeelding van het Diamantmodel te zien is, is dit wel een belangrijk punt, maar niet het allerbelangrijkste. Als laatste zijn er de sociaal-ethische competenties, die ervoor moeten zorgen dat de leerlingen op een verantwoorde manier gebruik kunnen maken van ICT.

Kort gezegd zijn onderstaande vaardigheden volgens het Diamantmodel het meest belangrijk:

<u>Leerprocesgerichte competenties</u>
1 De leerlingen kunnen functioneel samenwerken aan een opdracht waarbij zij ICT benutten.
2 De leerlingen kunnen met ondersteuning van ICT informatie multimediaal voorstellen.
3 De leerlingen kunnen zelfstandig leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving.
4 De leerlingen kunnen informatie opzoeken, verwerken en bewaren met behulp van ICT.
5 De leerlingen kunnen met behulp van elektronische communicatiemiddelen eigen boodschappen zenden en voor hen bedoelde boodschappen ontvangen.
6 De leerlingen kunnen met behulp van ICT zelfstandig oefenen.
7 De leerlingen kunnen met behulp van ICT zelfstandig een werkstuk creëren.

<u>Instrumentele vaardigheden</u>
8 De leerlingen bezitten de nodige instrumentele kennis en vaardigheden om de ICT-apparatuur in relevante contexten te kunnen hanteren.

<u>Sociaal-ethische competenties</u>
9 De leerlingen gebruiken ICT adequaat en gaan er op een verantwoordelijke wijze mee om.

Er zijn scholen die ICT inzetten als doel, terwijl andere scholen ICT inzetten als middel. In beide gevallen leren de kinderen met ICT omgaan. In het eerste geval krijgen de kinderen gestructureerd les. In het tweede geval krijgen de kinderen niet echt les in de omgang met ICT, en leren ze door vooral veel ervaring op te doen met ICT.

Zelf zijn wij van mening dat je ICT als middel moet gebruiken. Al doende leert men, en als de opdrachten helder en realistisch/ praktisch zijn, blijft het langer hangen.
ICT moet niet als doel op zich gebruikt worden, omdat het er dan als extra vak bijkomt, terwijl daar helemaal geen ruimte voor is in het onderwijs. Op deze manier zal er nooit vakintegratie plaatsvinden.

Wij vinden dat ICT een goed middel is om doelen van andere vakgebieden te behalen. De leerlingen hoeven dus geen spelletjes te kunnen coderen (wat op zich een ICT-doel is), maar het is wel belangrijk dat ze ICT kunnen inzetten om een werkstuk of een presentatie te maken.
Wij vinden dat ICT een goed middel is om te remediëren. Het is geen vervanger voor de leerkracht, maar wel een uitstekend hulpmiddel om ervoor te zorgen dat een kind extra begeleiding krijgt op zijn/haar eigen niveau.

Als men uitgaat van het punt dat elk kind in staat moet zijn om zijn eigen vragen te stellen en te beantwoorden, dan is ICT toe te passen als middel om het antwoord te vergaren. Het Internet kent meer informatie dan een bibliotheek bij elkaar, maar er zijn naast serieuze sites natuurlijk ook 'onzin' sites. Het kind moet eerst leren met ICT om te gaan, om een heldere afweging te kunnen maken welke informatie wel waardevol is, en welke niet.[29]

Als we kijken naar het sociaal constructivisme en "Web 2.0" ontwikkelingen (eerder genoemd in 1.2.), dan zien wij de volgende onderwerpen die in beide gevallen centraal staan:

- zelf je vraag formuleren;
- op zoek gaan naar informatie, selecteren, presenteren, enzovoort;
- zelfstandig werk, maar wel in groepen;
- kennis construeren.

De vraag blijft nu alleen nog hoe je als basisonderwijs inspringt op al deze ontwikkelingen. Waar kiest de basisschool voor? Dit antwoord zal voor elke basisschool anders zijn, maar wat is een algemene gunstige ontwikkeling voor het complete basisonderwijs?

2.4. Huidig ICT-gebruik in het basisonderwijs.

Voordat wij onderwerpen gaan belichten die veranderd zouden kunnen worden omtrent ICT en het basisonderwijs, kijken wij eerst naar het huidige ICT-gebruik in het basisonderwijs.

Op elke school staan computers. Vaak is er een centrale computerruimte, en heeft elke klas één of twee computers in de klas staan. Het Ministerie van Onderwijs investeert jaarlijks veel geld in de ontwikkeling van ICT-gebruik in het basisonderwijs. Het is belangrijk om eerst te weten wat er al gebruikt wordt in het basisonderwijs. Daarnaast zullen we kort behandelen hoe ICT in de kerndoelen genoemd wordt.

Allereerst worden er, zoals al genoemd, computers gebruikt in het basisonderwijs. Deze computers zijn vaak uitgerust met vakondersteunende software[30], en worden veel ingezet als extra oefening bij moeilijke onderdelen.

[29] http://www.edu.amsterdam.nl/STAMPEI/CORE/00/11/D0.HTML
[30] Vakondersteunende software: Software die remediërend gebruikt kan worden, of ter extra oefening.

Naast de vakondersteunende software, wordt de computer vaak ingezet voor het maken van de schoolkrant. De kinderen typen dan zelfstandig een stukje, wat daarna (vaak door de leerkracht) naar het schoolkrantteam wordt geë-maild.

Ook gebruiken leerlingen ICT om informatie op te zoeken voor werkstukken[31]. Een andere mogelijkheid is het gebruik van educatieve spelletjes.

Er zijn scholen die via een briefwisseling contact onderhouden met scholen uit het buitenland, om de kinderen een tweede taal eigen te maken. ICT kan hier goed op inspringen, maar wordt niet vaak gebruikt.

Uit onderzoek[32] is gebleken dat de volgende vijf ICT-activiteiten het meest door leerlingen gebruikt worden binnen het onderwijs.

Activiteit	Plaats in de top vijf
Werken met oefenprogramma's	1
Educatieve spelletjes	2
Remediëren	3
Verslag maken met tekstverwerker	4
Informatie opzoeken op Internet	5

Bron: ICT Onderwijsmonitor

2.5. ICT in de kerndoelen.

In de nieuwe kerndoelen wordt ICT niet als specifiek vakgebied genoemd. Wel zijn er vaardigheden opgenomen in de kerndoelen die gerelateerd zijn aan ICT.
Er wordt in de tekst duidelijk gemaakt dat de kerndoelen als middel worden gezien, en niet als doel. Immers, het rekenmachientje wordt niet genoemd in de kerndoelen, maar de kinderen worden er wel geacht mee om te kunnen gaan[33]. Het wordt dus gezien als een didactisch hulpmiddel.

Hoewel ICT niet expliciet genoemd wordt, blijft het wel een belangrijk deel van het onderwijs. Kinderen worden er geacht mee om te kunnen gaan, maar hoe leerkrachten invulling geven aan de manier waarop, is aan de leerkracht zelf. De kerndoelen geven het advies dit te doen door middel van realistische oefensituaties. Zoals in de gids staat: "De kerndoelen doen geen uitspraken over didactiek."[34] Wel staat er expliciet dat kinderen op alle gebieden met ICT om moeten kunnen gaan.

[31] www.ict-onderwijsmonitor.nl – ICT in cijfers 2004-2005 – Top 5 ICT activiteiten
[32] ICT in Cijfers 2004-2005; www.ict-onderwijsmonitor.nl
[33] Uitspraak van Gerard Dümmer; leraar ICT Hogeschool Domstad.
[34] Uitgave Kerndoelen 2006; Preambule.

2.6. Samenvatting.

In dit hoofdstuk hebben wij laten zien dat er vormen van onderwijs zijn, die inspelen op de veranderende maatschappij.
Het sociaal constructivisme (nieuwe leren) speelt hier een grote rol in. Dit onderwijsprincipe gaat ervan uit dat elk kind uniek is en zijn eigen behoeftes en vragen heeft. Op deze manier zal een kind onderwijs voor zichzelf kunnen vormen en wordt de leerkracht nu meer een begeleider dan een leider. De praktijk zal meer naar voren komen en over de plaats van de theorie wordt nog gediscussieerd.
De mening over wat basiskennis is, verschilt momenteel nog erg.
Wat de basiscompetenties van ICT inhouden, hebben wij beschreven in 2.2.
Het Diamantmodel, beschreven in 2.3., blijkt erg veel overeenkomsten te hebben met het sociaal constructivisme en speelt daarom een rol in de onderwijsvernieuwingen op het gebied van ICT.
In 2.4. zijn wij ingegaan op de dingen die nu gebruikt worden op het gebied van ICT in het onderwijs. Het komt erop neer dat ICT nu voornamelijk voor een aantal algemene onderdelen gebruikt wordt, namelijk: het vergaren en verwerken van informatie, remediëren van oefenstof en het spelen van educatieve spelletjes. Dat er meer mogelijk is met ICT in het onderwijs, zullen wij laten zien in het volgende hoofdstuk.
Dat ICT niet apart in de kerndoelen staat, maar geïntegreerd is, hebben wij laten zien in 2.5. Eén van de belangrijkste veranderingen binnen de nieuwe kerndoelen is dat er nu mogelijkheden zijn ontstaan om meer aandacht te besteden aan verschillen tussen kinderen. ICT kan hierbij ingezet worden als een belangrijk (hulp-)middel.
Eén van de manieren waarop je ICT kunt inzetten als middel om in te spelen op de veranderende maatschappij, is door te werken met een weblog. Hierover kun je meer lezen in het volgende hoofdstuk.

3. WEBLOG, V-LOG EN PODCAST.

3.0. Inleiding.

In hoofdstuk 1 en 2 hebben wij laten zien welke veranderingen er momenteel gaande zijn in de maatschappij en in het basisonderwijs. Om hier binnen het basisonderwijs op in te kunnen haken, kun je gebruik maken van de mogelijkheid om zelf een weblog, V-log of podcast te beginnen met de klas.
In dit hoofdstuk geven wij uitleg over de begrippen weblog[35], V-log[36] en podcast[37]. Wij introduceren de weblog in 3.1. door te beschrijven wat het begrip precies inhoudt en wat je ervoor nodig hebt om dit te verwezenlijken.
De andere manieren van loggen, de V-log en podcast worden op dezelfde wijze als de weblog belicht in de daaropvolgende paragraaf, namelijk 3.2.
Wel hebben wij de kanttekening dat dit een onderwerp is wat dagelijks in beweging is. In hoofdstuk 4 laten wij zien wat de mogelijkheden voor het onderwijs zijn op deze gebieden.

3.1. De weblog.

Voor het onderwerp weblog hebben we de volgende definities gevonden:

www.wikipedia.nl geeft de volgende omschrijving van een weblog:
'Een weblog, of ook wel blog, is een website die regelmatig - soms meerdere keren per dag - vernieuwd wordt en waarop de geboden informatie in chronologische volgorde (op datum) wordt weergegeven. Wie een weblog bezoekt, treft dan ook op de voorpagina de recentste bijdrage(n) aan. De auteur biedt in feite een logboek van informatie die hij wil delen met zijn publiek, de bezoekers van zijn weblog. Weblogs bieden hun lezers ook veelal de mogelijkheid om - al dan niet anoniem - reacties onder de berichten te plaatsen of een reactie via een Trackback-mechanisme[38] achter te laten.'

De Universiteit van Leiden geeft de volgende definitie van een weblog:
'Een weblog of blog is een website waarvan de inhoud bestaat uit artikelen die in chronologische volgorde worden gepubliceerd en geordend. Deze artikelen kunnen variëren van geheel persoonlijke dagboekverhalen, [...] naar uitvoerig beschreven wetenschappelijke verhandelingen of diepgegraven journalistieke stukken.'[39]

[35] Een voorbeeld van een weblog is te vinden op: http://k2meesterstuk.blogspot.com
[36] Een voorbeeld van een V-log is te vinden op: http://eazyshare.net/files/40/VlogK2.wmv
[37] Een voorbeeld van een podcast is te downloaden op: http://eazyshare.net/files/40/PodcastK2.mp3
[38] Trackback is een systeem om vanuit weblog A een signaal te sturen naar weblog B. Op die manier weten lezers van weblog B dat er op weblog A een mogelijk interessant bericht staat. Trackback is dus een manier van reageren op een posting op een ander weblog, anders dan via de reguliere reactiepanelen.
[39] http://weblog.leidenuniv.nl/startpagina/archives/2005/05/17/wat_is_een_weblog.html , maar het is gebaseerd op http://breuls.org/outlines/watIsEenWeblog.html

Een definitie die door een informatiespecialist[40] gebruikt wordt:
'Een weblog is een website waarop één of meer mensen regelmatig, soms een aantal keren per dag, nieuwe berichten plaatsen. Deze berichten worden in chronologische volgorde, van nieuw naar oud weergegeven, al dan niet voorzien van de mogelijkheid tot reageren. De inhoud kan tekst omvatten, foto's, tekeningen, audio en video materiaal.'[41]

Onze eigen definitie:
Een weblog is een plek op het Internet waar mensen door middel van tekst een verslag weergeven van bijvoorbeeld een dag, of wat nog uitgevoerd moet worden. Hoewel er naast tekst ook gebruik gemaakt kan worden van foto's en/of tekeningen, bestaat een weblog voornamelijk uit tekst. Uit de omschrijving van de universiteit van Leiden nemen wij nog over dat deze berichten chronologisch worden geplaatst en dat het doel van een weblog kan variëren.

Zoals hiervoor vermeld, heeft een weblog als eerste doel het opschrijven van verslagen, van bijvoorbeeld een dag of een week. Een weblog kan daarnaast andere doeleinden hebben, zoals het weergeven van huiswerk of het te gebruiken als plek om creatief schrijven aan anderen te tonen.[42] Uiteindelijk zal blijken dat de mogelijkheden van een weblog gelimiteerd zijn aan de fantasie van de maker. Belangrijk blijft wel dat de maker een doel voor ogen heeft: waarvoor wil de maker de weblog gaan gebruiken?

Wat heb je ervoor nodig?
Om een weblog te maken, heb je een computer met Internet nodig; en in het geval van het onderwijs adviseren wij een computer met Internet die in de klas staat.

Daarnaast moet er een weblog aangemaakt worden; dit kan op de gratis sites zoals www.blogger.com (Engels- en Nederlandstalig) of www.web-log.nl (Nederlandstalig).

Er zijn nog vele andere mogelijkheden, maar dit zijn de twee bekendste.
Deze twee sites bieden kant-en-klare lay-outs en zijn zeer gebruikersvriendelijk. Je typt een berichtje, klikt op de knop voor het toevoegen, en de sites doen zelf de rest voor je; van het plaatsen van het bericht tot het bijwerken van het archief.

Op het Internet zijn handleidingen verkrijgbaar die uitleggen hoe je een weblog moet maken. Dit is bijvoorbeeld te vinden op: http://www.computersindeklas.nl en http://www.gerarddummer.nl/screencasts/weblog_opzetten/weblog%20opzetten.html

Sommige weblogs bieden de mogelijkheid tot het plaatsen van foto's en deze te 'hosten'[43]. Dit kan een weblog meer uitstraling geven.

---

[40] Gerard Bierens: Freelance ICT-auteur, informatiespecialist en webcoördinator. http://www.weblogzonderhaast.nl/index.php/weblog/about/
[41] http://www.weblogzonderhaast.nl/index.php/weblog/comments/754/#0
[42] Voor meer mogelijkheden verwijzen wij naar hoofdstuk 4: Webloggen in het basisonderwijs.
[43] Hosten: een plek geven op het Internet, zodat het niet meer op je eigen computer staat en dus wereldwijd te bekijken is.

Het is mogelijk om een weblog geheel in de stijl of smaak van de school aan te passen, maar dit vraagt meestal gevorderde HTML of CSS kennis[44].

Web 2.0[45] heeft als eigenschap dat je er zeer weinig software of hardware voor nodig hebt. Bijna alle handelingen vinden plaats op Internet. Dit noemen ze web-based; de software die je nodig hebt staat op het Internet, waardoor je enkel nog je Internetscherm nodig hebt. Een voorbeeld is dat er complete tekstverwerkers op het Internet beschikbaar zijn, waardoor een programma als Microsoft Word niet meer nodig is. Overal ter wereld kun je een stukje typen.

Zo ook een weblog. Alles gebeurt online, dus heb je niet meer nodig dan een computer met Internet. Zelfs tekstverwerkingsprogramma's [46]zijn niet (meer) nodig. Voor het verlevendigen van de weblog is meer software nodig (voor foto's is een beeldbewerkingprogramma [47]erg gemakkelijk), maar in de toekomst van Web 2.0 is dat online beschikbaar .
De meeste scholen hebben wel computers met Internet. De meeste weblog-providers zijn gratis, dus brengen geen kosten met zich mee.

3.2. De V-log.

Voor het onderwerp V-log hebben we de volgende definities gevonden:

Volgens www.wikipedia.nl, is de definitie van een V-log het volgende:
'V-log (een afkorting voor video weblog) is de benaming van een dagboek (Engels: log) op internet, waarbij het grootste deel van het dagboek bestaat uit videobeelden. De V-log is een variant op het blog (afkorting voor weblog), waarbij de inhoud voornamelijk tekst is.'

Een startpagina voor V-loggen[48] geeft de volgende definitie:
"V-log is de benaming van een dagboek op internet, waarbij het grootste deel van het dagboek bestaat uit video. De V-log is een variant op het weblog, waarbij de inhoud voornamelijk tekst is. Een V-log wordt meestal vergezeld door tekst, afbeeldingen en metadata om de context van het filmfragment verder te verduidelijken en kan, in zijn zuiverste vorm, goed worden vergeleken met een persoonlijk journaal met video als het belangrijkste medium."

Onze eigen definitie:
Een V-log is een andere vorm van een weblog. Het is een manier om verslag te doen van een gebeurtenis of om jouw mening/tips aan anderen te tonen. Het draait bij een V-log om videobeelden. Daar komt het woord V-log vandaan; V-log staat voor Video-log(boek). In de 'volksmond' wordt het wel eens een V-log genoemd, gekoppeld aan het werkwoord 'Vloggen'[49]. Wij sluiten ons het meest aan bij de beschrijving van Wikipedia.

---

[44] HTML is de manier van coderen waar een website uit is opgebouwd. CSS staat voor Cascade Style Sheets en heeft ook te maken met het maken van websites, en richt zich op de vormgeving en de kleuren, zodat die voor elke pagina hetzelfde is.
[45] Zie voor meer informatie hierover: 1.2 en 2.3.
[46] Zie hiervoor http://www.writely.com/
[47] Hoewel dit ook online te vinden is, is de kwaliteit nog niet echt op niveau.
[48] http://vlog.startbewijs.nl/

Een V-log wordt niet altijd alleen maar gebruikt om een verslag te maken van een evenement; het wordt regelmatig gebruikt om de opinie van de maker weer te geven. Deze opinie wordt niet zomaar gegeven; het leuke van een V-log is dat er altijd een 'show' van het filmpje wordt gemaakt. Er wordt altijd nagedacht over hoe je dit zo kunt brengen, dat het de kijker het langst blijft boeien.

Wat heb je ervoor nodig?

Om een video-weblog te maken, zijn er een aantal belangrijke dingen nodig. Je hebt niet genoeg aan een computer met Internet (wat je bij een gewone weblog wel hebt).

Deze computer moet namelijk van een redelijke kwaliteit zijn en meer dan 40 Gigabyte aan schijfruimte nodig hebben[50]. Op deze computer moet een video-beeldbewerkingprogramma zitten, en een zogehete 'Firewire' ingang. Dit is een poort op de computer waar de camera op wordt aangesloten, zodat er een verbinding is tussen camera en computer. De meeste moderne computers hebben dit al standaard, maar het is tevens los te koop.

Naast een computer heb je een digitale foto- of videocamera nodig. Een webcam[51] kan over het algemeen ook, maar heeft mindere kwaliteit. Er bestaan videocamera's met losse bandjes, maar ook waar je met Dvd's werkt, of een soort memory-stick/ hard disk[52]. De eerste is de meest betaalbare optie, en heeft een uitstekende kwaliteit.

Wat je ook nodig hebt, is een plek waar je de filmpjes online kunt zetten. Dit kan bij www.vlog.com (dit kost geld), maar de filmpjes kunnen ook online gezet worden door middel van sites als www.youtube.com of www.dailymotion.com, twee gratis alternatieven. De filmpjes kunnen dan door middel van een link op een normale weblog neergezet worden.
In opkomst is de videoportal van www.kennisnet.nl, waar scholen gratis filmpjes kunnen plaatsen. Wij verwachten dat deze in de toekomst veel gebruikt zal worden in het onderwijs.

Een V-log maken gaat meestal gepaard met kosten, die je bij een weblog over het algemeen niet hebt. De meeste scholen hebben geen beschikking over computers voor de kinderen, die geschikt zijn voor dit soort activiteiten. Daarnaast beschikken niet alle scholen over een digitale videocamera. Voor het plaatsen van de filmpjes is een gratis oplossing te vinden (www.youtube.com of www.dailymotion.com), maar aan de software (het programma) en hardware (camera, computer) zijn kosten verbonden. Deze kosten kunnen ver uiteenlopen, hoewel de camera's en computers steeds betaalbaarder worden.

---

[49] Vloggen: het maken van een video-logboek, geplaatst op het Internet.
[50] De meeste schoolcomputers zijn oude computers van ongeveer 3 Gigabyte dataopslag. De vele schijfruimte is nodig om de filmpjes te kunnen bewerken op de computer.
[51] Een webcam is een videocamera aangesloten op de computer, en op deze manier kun je elkaar via de computer bekijken, of opnames maken.
[52] Een memory-stick is een klein apparaatje waar je bestanden op kunt slaan, en wat je mee kunt nemen. In het geval van een Videocamera is het een klein schijfje. Een harddisk is het opslaan op het apparaat zelf; soms is dit wel apart in te voegen.

3.3. De podcast.

Voor het onderwerp podcast hebben we de volgende definities gevonden:

Volgens www.wikipedia.nl is een podcast het volgende:
'Podcasting staat, in de meest strikte zin, voor een systeem waarin podcasters audiobestanden (MP3) met discussies, radioshows, muziekprogramma's enzovoort beschikbaar stellen via Internet, en tevens een news feed in RSS-formaat[53] creëren, die een verwijzing bevat naar de MP3-bestanden en automatisch verwerkt kan worden door podcast-aggregators of podcatchers[54]. Deze laatste downloaden die audiobestanden dan automatisch en kopiëren ze onmiddellijk naar een mp3-speler of melden aan de gebruiker dat hij ze op de pc kan beluisteren.'

www.justitie.nl[55] geeft de volgende omschrijving van een podcast:
'Een podcast is een geluidsopname, bijvoorbeeld van een radioprogramma, muziek of een lezing. Een podcast zelf bestaat uit niet meer dan één of meerdere MP3 bestanden. Via podcasting kunnen mensen op andere manieren dan gebruikelijk naar geluidsbestanden (MP3) luisteren. De luisteraar hoeft niet meer zelf op zoek te gaan naar bestanden, maar abonneert zich op een dienst die deze taak overneemt. De luisteraar gebruikt hiervoor een programma zoals iPodder of iTunes. Het programma leest regelmatig informatie van de server en laat de luisteraar weten of er nieuwe bestanden zijn. Als de luisteraar naar deze bestanden wil luisteren, dan zet hij/zij de informatie en de podcast over naar de pc en eventueel een MP3-speler zoals een iPod. Met een iPod kunnen de bestanden altijd beluisterd worden, thuis of onderweg.'[56]

Onze eigen definitie:
Een podcast is een radioshow die met de computer is samengesteld. Het heeft als doel gedownload te worden, en te worden beluisterd via een computer of MP3 speler. De onderwerpen kunnen variëren van een radioshow over je eigen leven, tot een radioshow over politieke ontwikkelingen of lezingen. Wij hebben in de definitie van Wikipedia veel overeenkomsten kunnen vinden met onze eigen visie.

Waar het woord podcast vandaan komt.
Het woord podcast is afgeleid van de bekende 'I-pod'; de MP3-speler van Apple[57], en 'broadcast', het Engelse woord voor uitzenden. Mensen maakten een soort radio-show, en mensen met een I-pod downloaden deze van het Internet, op hun MP3-speler. Zo konden mensen overal ter wereld hun show beluisteren, wanneer ze maar wilden.
Een ander woord voor een podcast-weblog is een 'audioblog'. Toch zit er een verschil tussen een audioblog en een podcast. Een echte podcast is een log dat nieuwe toevoegingen via een RSS-feed (een soort abonnement op een blog) weergeeft aan de luisteraars. Een audioblog doet dit niet; mensen moeten zelf naar een blog toegaan en

[53] RSS-bestanden worden veelal gebruikt om webkopij beschikbaar te maken voor een groot bereik van afnemers.
[54] Podcast-aggregators of pocatchers zorgen ervoor dat informatie die in RSS geschreven is, automatisch bij jou terechtkomt als je geabonneerd bent op de betreffende RRS-feed van een site.
[55] Justitie.nl heeft een definitie van een podcast opgenomen omdat er in podcasts bedreigingen zijn geuit naar politici. Ook hebben tegenwoordig sommige politici hun eigen podcast.
[56] http://www.justitie.nl/organisatie/minister_donner/Podcast/Wat_is_een_podcast.asp
[57] Apple Computer Inc. is een bekend computerbedrijf, gevestigd in Californië.

de laatste clip downloaden. Toch worden de termen wel eens door elkaar gehaald (zeker omdat de meeste audioblogs tegenwoordig een RSS-feed kunnen aanvragen!).

Hoewel het in het begin draaide om radioshows, is het concept van de podcast aardig uitgebreid. Mensen gebruiken het niet alleen maar om radioshows mee te maken, maar ook om informatieve 'shows' te maken, of om hun eigen belevenissen in een radioshow om te zetten.
Een podcast kan dus een auditieve weblog zijn; in plaats van teksten, draait het om geluiden/ingesproken teksten. Spelling wordt hierdoor omzeild, waardoor een podcast toegankelijker kan zijn voor hen met een beperkte spellingskennis, of beperkte fijne motoriek, zoals in het Speciaal Onderwijs.

Een ander voordeel van een podcast is dat mensen die een MP3 speler hebben, de podcast kunnen beluisteren (waar ze maar willen). Bij een V-log gaat dit niet; mensen moeten de filmpjes downloaden en op hun computer bekijken. Een podcast kan gedownload worden en op een MP3-speler gezet worden, dus hij kan in de bus beluisterd worden, op weg naar school, op weg naar oma...

Wat heb je nodig om een podcast te maken?

Om een podcast te maken, heb je een computer met een Internetverbinding nodig, om de bestanden op het Internet te zetten. Verder moet je beschikken over een microfoon. Soms zit deze ingebouwd in de computer, en soms moet je deze los kopen.

Daarnaast heb je software nodig om audio-opnames te bewerken. Er zit standaard een programma in Windows, namelijk VoiceRecorder. Dit is een mooi begin, maar niet genoeg. De VoiceRecorder houdt alle bestanden namelijk in het .wav bestandsformaat, terwijl .mp3 over het algemeen veel kleiner van bestandsformaat is. Een andere optie is het gratis te downloaden Audicity.[58]
Ook is het leuk om bepaalde geluiden, muziekjes (een podcast heeft vaak een begin- en een eind-tune[59]) of effecten toe te voegen.
Over het algemeen zijn de kosten voor een podcast veel kleiner dan van een V-log. Het vinden van een host (de plek waar je de audiobestanden op het Internet zet) kan lastig worden, maar er zijn gratis oplossingen te vinden. De enige kosten die het meebrengt, zijn kosten voor een eventuele microfoon en software (hoewel er gratis bestanden op het Internet te vinden zijn)

3.4. Samenvatting.

In dit hoofdstuk hebben wij voornamelijk informatie gegeven die je nodig hebt om te kunnen starten met een weblog, V-log of podcast. Wij hebben uitgelegd wat de begrippen inhouden, wat je nodig hebt om te kunnen starten met één van deze drie activiteiten en wat de technische vereisten zijn. Als je deze informatie gelezen hebt, kun je in principe aan de slag met een weblog, V-log of podcast.
Wil je hier als leerkracht mee aan de slag, dan geven wij in het volgende hoofdstuk informatie die specifiek gericht is op integratie binnen het basisonderwijs.

[58] Het programma is te downloaden op: http://www.maketunes.com/articles/free-audio-editor-audicity
[59] Muziekjes die gratis te gebruiken zijn voor een podcast, komen bijvoorbeeld van www.podsafe.com

4. WEBLOGGEN IN HET BASISONDERWIJS.

4.0. Inleiding.

In dit hoofdstuk geven wij weer welk doel een weblog kan hebben (4.1), hoe een weblog zijn plaats in het onderwijs kan vinden, in combinatie met de kerndoelen (4.2), en wat de meerwaarde hiervan is.
Ook geven wij aan hoe een weblog past in het sociaal constructivisme, wat we in hoofdstuk 2.1 hebben besproken. In 4.3 en 4.4. gaan we respectievelijk in op de doelen die behaald worden met een V-log en podcast.
Als laatste gaan we in 4.5. in op vakoverstijgende kerndoelen, en in 4.6 vertellen wij meer over media-educatie en digitaal pesten.

4.1. Op welke manieren kan een weblog gebruikt worden in het basisonderwijs?

Een verouderde vorm van webloggen in het basisonderwijs is het maken van een schoolkrant, muurkrant en klassenkrant.
Wil je hier meer over weten, kijk dan in bijlage 1.

Een weblog kan voor verschillende doeleinden gebruikt worden. We bespreken niet alleen mogelijkheden[60] die zich beperken tot het onderwijs, maar ook andere mogelijkheden die misschien inspiratie kunnen opleveren voor de leerkracht.

Verslaglegging.
Een weblog kan allereerst gebruikt worden als middel voor verslaglegging. Door verslagen te maken over ontwikkelingen in de klas, krijgen ouders en andere belangstellenden inzicht in wat er in de klas gebeurt. Uiteraard gaat het dan niet om ontwikkelingen zoals de nieuwe liefdes in de klas, maar om de dingen die met het onderwijs te maken hebben. Een voorbeeld is een wekelijks bericht van de kinderen over wat ze die week hebben gedaan (vergelijkbaar met een weekbrief) in de klas: wat hebben ze geleerd en misschien kunnen zie iets vertellen over een komend project.
In dit geval wordt de weblog gebruikt om de lezers op de hoogte te stellen wat er in de klas gebeurt.

Proces.
Ten tweede kan een weblog gebruikt worden om het proces van een werkstuk weer te geven[61]. De lezers krijgen dan een beeld over de voortgang van een proces, in plaats van achteraf over het proces te horen. Als de maker van de weblog op problemen stuit, kan deze dat vermelden.
Hierop kunnen mensen dan weer reageren, hun hulp aanbieden, of eventueel tips geven, waardoor een weblog een interactieve manier wordt om contacten te leggen.

[60] Voor meer vormen verwijzen wij naar: http://nl.wikipedia.org/wiki/Weblog
[61] Zie voor dit meesterstuk: http://k2meesterstuk.blogspot.com

Zelfreflectie.
De derde optie is dat een weblog gebruikt worden als middel van zelfreflectie[62]. Het is soms makkelijker om op papier te zeggen wat de problemen tijdens het proces waren, dan met woorden.

Discussie.
De vierde optie is om een weblog te gebruiken om discussies te laten ontstaan. Een discussie is dan weer een vorm van sociale interactie via ICT, waarbij men in de praktijk leert wat er bij te kijken komt om een goede discussie te onderhouden.

Resultaten.
De vijfde mogelijkheid is een weblog te gebruiken als 'resultaten'-weblog, ook wel presentatieblog genoemd. In plaats van het proces weer te geven, wordt juist het resultaat getoond. Dit kan door middel van beeld (tekeningen, foto's), of tekst (werkstukken). Hierdoor zien de lezers niet de ontwikkeling, maar enkel het resultaat; het nadeel hiervan is dat ze geen reactie kunnen plaatsen op het proces.

Portfolio.
Een voorbeeld van een digitaal portfolio is een weblog waar een kind elke maand een tekening zal plaatsen, tijdens zijn gehele basisschoolcarrière. Op de korte termijn is er niet altijd verschil te zien, maar op de lange termijn zeker wel!
Een voordeel van een digitaal portfolio is, dat bij het plaatsen van een werkstuk (tekst) of opstel, niet alleen de leerkracht reactie kan geven op het geschrevene, maar ook ouders, leerlingen, de buurman, enzovoorts. Het kind deelt dan zijn kennis met iedereen die toegang heeft tot het Internet.

Communicatie.
Nog een manier om een weblog te gebruiken, is de weblog als middel voor communicatie. De meest gebruikte vorm van een weblog in het onderwijs is dat het gebruikt wordt als verslaglegging[63], maar de tweede meest gebruikte vorm, is om de weblog te gebruiken als communicatiemiddel.
De weblog kan namelijk gebruikt worden om het huiswerk van de volgende week/ dag op te schrijven[64]. Kinderen kunnen het dan thuis op hun gemak nalezen.

Overig.
Uiteraard zijn er nog meer mogelijkheden voor een weblog. Je kunt bijvoorbeeld een weblog gebruiken om contact te houden met langdurig zieke kinderen, zodat zij weten wat er in de klas behandeld is, en wat er in de klas gebeurt.[65] Er zijn veel verschillende mogelijkheden, maar je moet altijd voor jezelf de afweging maken: wat is het doel van mijn weblog?

[62] http://www.karssenberg.nl/weblog/2006/04/het-nieuwe-leren-en-social-software.html
[63] Voorbeeld: http://jfkennedyschool.punt.nl/
[64] http://geschiedenislokaal.web-log.nl/ - wordt helaas niet meer geüpdatet.
[65] http://www.manssen.nl/Computersindeklas/dossiers/dossier-webloggen/waaromweblog.htm

4.2. De weblog.

Hieronder geven wij weer hoe een weblog zijn plaats in het onderwijs kan vinden, in combinatie met de kerndoelen en wat de meerwaarde hiervan is.

4.2.1. Doelen en de combinaties met andere vakgebieden.

Nederlands.

Voor Nederlands zijn er verschillende kerndoelen waar je als school aan kunt voldoen als je aan de slag gaat met webloggen.
Kerndoel 1 luidt: 'leerlingen leren informatie verwerven uit gesproken taal, en tevens leren om die informatie mondelijk of schriftelijk weer te geven'.[66]
Dit beperkt zich niet alleen tot het opzoeken van informatie in een boek of op een website. Hieronder valt namelijk ook de informatie opzoeken van de treintijden op de site van de NS, of het opzoeken van de betekenis van een woord. Bij een weblog is hier sprake van; er wordt gecommuniceerd op een schriftelijke manier.
Voordeel dat het werken van ICT meebrengt, is dat het voor levendige teksten en levensechte situaties zorgt (denk aan: correspondenties, het zoeken van een tekst over de kip, het reageren op een forum...)

Onder dezelfde kop ('Nederlands – Mondeling en Schriftelijk onderwijs') staat dat 'leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.'
Hieruit blijkt dat deze Nederlandse teksten niet altijd uit woorden hoeven te bestaan. Een weekverslag kan door middel van een videoverslag worden gemaakt (mondeling onderwijs).
Over het algemeen kan gezegd worden dat elk kerndoelpunt van het onderwerp Nederlands toe te passen is bij het bijhouden van een weblog.
Het voordeel van ICT op dit gebied is dat het schrijven/maken van een artikel en dat publiceren op het Internet (Wikipedia en WikiKids) anders is dan het schrijven/maken van een artikel voor in de klas. Er is een ander publiek, en er wordt een andere vorm van schrijven verwacht. Er zit een groot verschil in het publiceren van een zelfgeschreven artikel over de kip dat in de klas wordt opgehangen, dan een artikel over de kip publiceren op Wikipedia en/of WikiKids. In de laatste vorm wordt er verondersteld dat de schrijver zich op feiten baseert, en wordt het gebruik van straattaal niet gewaardeerd.

Brongebruik.

Kerndoel 7 vraagt om een kritische houding naar bronnen toe; wat kan er gecombineerd worden? Leerlingen moeten een kritische blik krijgen naar de informatie die geboden wordt. Is het wel degelijk waar wat er op de site staat, of zou het zelf verzonnen kunnen zijn?
Daarnaast kunnen deze teksten gebruikt worden om een mening te vormen. Weblogs lenen zich voor het op gang brengen van discussies. Leerlingen leren hun meningen te ordenen, en deze met argumenten te onderbouwen.

[66] Ministerie van Onderwijs; kerndoelen.

Engels.
De weblog kan gebruikt worden bij het verwerven en oefenen van de Engelse taal. Kerndoel 15 verwoordt dit: 'Leerlingen leren informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal'. Het is een hogere moeilijkheidsgraad om een dagverslagje in het Engels te maken, maar het is haalbaar. Het voordeel hiervan is, naast het inoefenen van de Engelse taal, dat de leerlingen contact kunnen maken met Engelstalige kinderen/ mensen. Hierdoor kunnen ze ervaringen uitwisselen over de verschillen tussen de scholen en gewoontes; een vakoverstijgende kant van zowel Engels als aardrijkskunde! Daarnaast wordt er van ze verwacht dat ze zich via nieuwe media leren uitdrukken in de Engelse taal. Dit hoeft niet alleen een videoboodschap of een Internettekst te zijn. Hierbij kan ook gedacht worden aan een Engelse podcast[67]/ audioboodschap.

Rekenen/Wiskunde.
Een weblog bijhouden kan op verschillende manieren het wiskundige inzicht en handelen bevorderen. Door een 'poll' (meerkeuze-onderzoeksmogelijkheid) te plaatsen, kunnen kinderen ervaringen opdoen bij het opstellen van zo'n poll. Ze moeten niet alleen weten wat ze kunnen vragen, maar ze moeten uiteindelijk de resultaten kunnen aflezen en op een andere manier kunnen weergeven (grafiek, tabel).[68] Expliciet wordt ICT niet genoemd, maar het Internet kan aardig wat betekenisvolle situaties opleveren. Resultaten kunnen dan weer in een weblog worden gezet. Een voorbeeld is dat de kinderen in een weblog vermelden dat ze hebben opgezocht welke trein ze moeten nemen voor hun klassenuitje, en hoe laat iedereen op school moet zijn (opzoeken in een tabel).

Oriëntatie op jezelf en de wereld.
Kerndoel 36: "De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen." Een bekende waarde is dat iedereen elkaar respecteert. Deze regel geldt ook op het Internet en is van belang bij het schrijven van een weblog. Je ziet de persoon die de weblog leest niet, maar dat betekent niet dat hij of zij niet bestaat. Opmerkingen kunnen als zeer kwetsend ervaren worden, of zelfs van geen respect voor elkaar getuigen. Een voorbeeld is dat een leerling kan opschrijven dat het een hekel heeft aan een bepaalde groepering. De leerling heeft vrijheid van meningsuiting, maar moet daarnaast beseffen wat zo'n uitspraak als gevolg kan hebben[69].

Geschiedenis, natuur en techniek.
Een weblog kan niet alleen voor verslaglegging over bijvoorbeeld een dag gebruikt worden. Het kan ook gebruikt worden om de bevindingen over geschiedenis, natuur en techniek weer te geven. De leerling wordt dan niet alleen informatieverstrekker, maar slaat de informatie beter op: het is bekend dat hetgeen je zelf uitlegt, het langst onthouden wordt. Bij het zoeken naar informatie, hoeft niet alleen gebruik gemaakt te

[67] Zie voor meer informatie over de podcast § 3.2. en 4.4.
[68] Kerndoel 26: '... procenten en verhoudingen op hoofdlijnen doorzien en er in praktische situaties mee te rekenen').
[69] Kerndoel 38: '... en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.'

worden van websites, maar ook iets als Google Earth[70], waar weer in een weblog naar verwezen kan worden.

Kunstzinnige oriëntatie.
Kunstzinnige oriëntatie is met een weblog goed te verwerken. Een weblog kan bijvoorbeeld als doel hebben tekeningen of creatieve teksten van de leerlingen te tonen. Door middel van de reageeroptie kunnen andere kinderen hun mening geven over het werk, adviezen geven, en tegelijkertijd leren feedback te geven en te ontvangen. Dit laatste staat niet vermeld in de kerndoelen, waardoor deze manier vakoverstijgend wordt.[71] ('communicatie met anderen'). Maar ook andere vormen van kunstzinnige vorming zijn via het Internet en ICT te bereiken. Hier gaan we verder op in met een V-log en podcast (komende hoofdstukken).

4.2.2. De hoeveelheid onderwijstijd
Een weblog is over het algemeen vrij gebruikersvriendelijk. De kinderen leren meestal vrij snel hoe ze een nieuwe toevoeging moeten maken, dus dit kan vlot bijgebracht worden. Een tip is om de stappen uit te werken in een soort handleiding en die bij de computer neer te leggen.

De meeste tijd zal besteed moeten worden aan 'weblog-etiquette': wat zet je wel en wat zet je niet online? De kinderen moeten hier duidelijke richtlijnen in krijgen. Het advies is om samen met de kinderen de regels op te stellen.
Onder deze regels moet ook 'weblog-etiquette' vallen met betrekking met reageren op andermans berichten.

Voorbeelden van weblog-etiquette-afspraken zijn:
1. Zet nooit je hele naam, adres of telefoonnummer op het Internet. Gebruik een schuilnaam of alleen je voornaam. (Privacy van jezelf)
2. Als je iets over een ander wilt vertellen, bedenk dan eerst of zoiets een ander wel aangaat, en of de ander wel wil dat andere mensen dit kunnen lezen. (Privacy van anderen)
3. Blijf netjes en beleefd op het Internet. Schelden en ruzie maken mag niet.
4. Probeer met zo min mogelijk fouten te schrijven. Zo wordt het bericht duidelijker en leest het prettiger.
5. Zie je een bericht dat niet aan de regels voldoet? Vertel het dan aan de meester of de juf.
6. Ben je het ergens niet mee eens? Zeg dan rustig jouw mening, maar blijf beleefd naar elkaar!

[70] www.googleearth.com ; een programma waarmee je via het Internet (gecombineerd met satellieten) de aarde vanuit het heelal kunt bekijken, en onderwerpen zoals weer en grondeigenschappen (gras, Sahara woestijn...) kunt bekijken.
[71] Kerndoel 58: ' ... leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.'

Voorbeeld van een weblog.

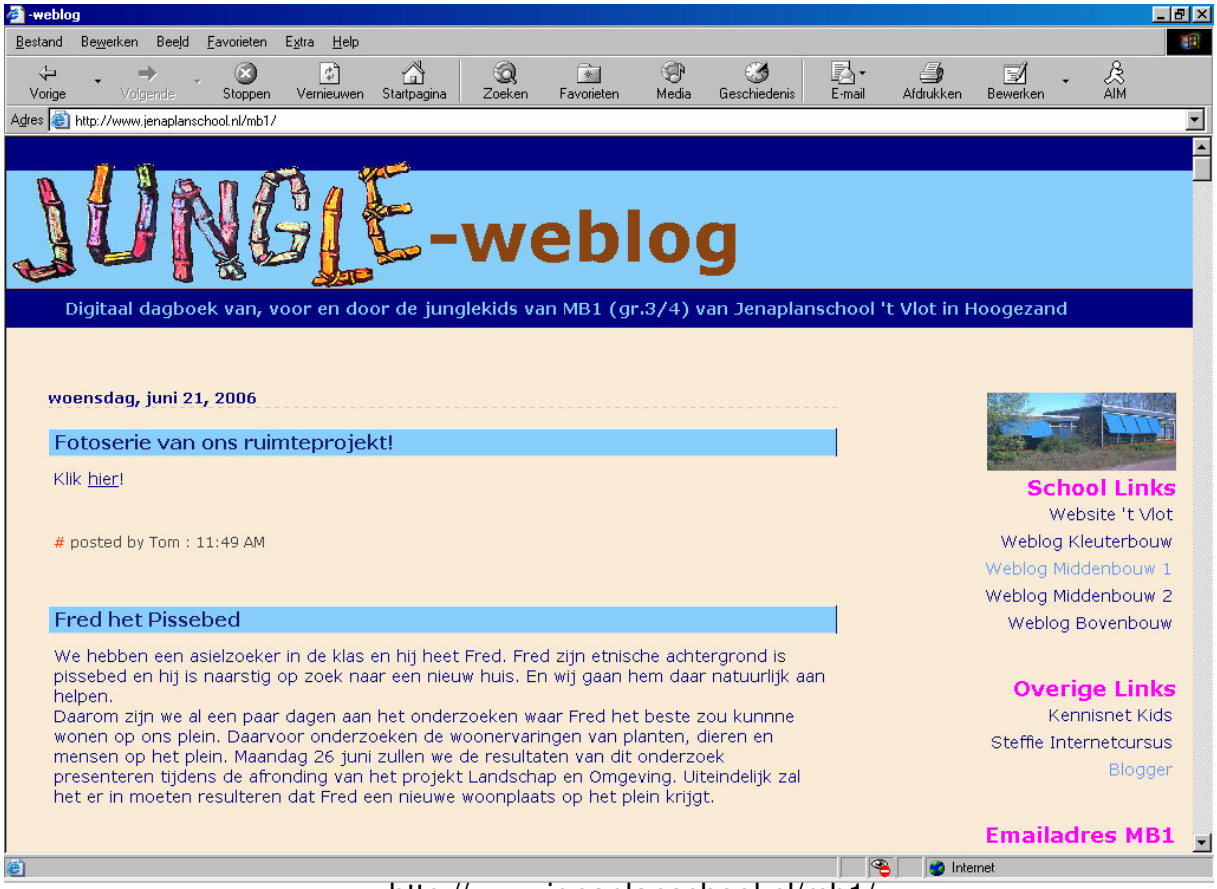

http://www.jenaplanschool.nl/mb1/

Deze weblog wordt regelmatig bijgehouden door zowel leerkrachten als leerkrachten. Het is dan soms erg verfrissend om te lezen wat voor kinderen een prioriteit is. (Kijk bijvoorbeeld bij het bericht: 'Knikkerleed' waarin een kind vertelt over zijn kwijtgeraakte knikkers.)

Tips voor de uitvoering in de praktijk met kinderen.
Een weblog is toegankelijk voor alle leeftijden van de basisschool; van groep 1 tot en met groep 8. Hoewel de leerkracht veel zal moeten helpen bij de onderbouwgroepen, zal de taak van de leerkracht steeds minder worden naarmate de kinderen ouder worden.

Tip 1: Stel het doel van de weblog vast. Wat gaan we hier plaatsen? Enkel verslagen van belangrijke evenementen, of kiezen we voor dagverslagen? Misschien kiest deze klas voor het enkel plaatsen van tekeningen of andere werkstukken, of juist het plaatsen van de huiswerkopdrachten.

Tip 2: Bedenk wie de berichten gaat plaatsen. Gaan de kinderen individueel berichten plaatsen, of in tweetallen. Komt er een rooster, of mag iedereen die wil een bericht plaatsen? Is het vrijwillig, of een verplicht onderdeel voor alle kinderen? Of doet de leerkracht dit juist?

Tip 3: Bedenk hoe vaak je een bericht wilt plaatsen. Het doel van de weblog is direct verbonden aan dit punt. Bij dagverslagen is het duidelijk dat er elke dag iets getypt moet worden, terwijl als het enkel om evenementen draait, het een stuk onregelmatiger is.

Tip 4: Stel regels op samen met de kinderen. (Weblog-etiquette) Door de kinderen te betrekken begrijpen ze de regels beter, en zien het meer als hun regels (waardoor ze zich er makkelijker aan gaan houden). Stel vragen als: wat mag je wel plaatsen en wat niet? En waarom? Je kunt voorbeelden geven, zoals: Juf Marieke gaat trouwen – zet je dat op de blog? Of: Meester Hans is bij zijn vrouw weg – zet je dat op de blog?

Tip 5: Controleer regelmatig wat de kinderen plaatsen. Ons advies is om dit samen met de kinderen te doen: gaat het zo goed? Wat willen we anders zien? Kortom: een evaluatie houden. Door regelmatig te controleren weet je of de regels nog wel nageleefd worden, en voorkom je escalerende 'flame-wars[72]'.

4.3. De V-log.

4.3.1. Doelen en combinaties met andere vakgebieden

In de kerndoelen staat weinig expliciet over het werken met multimedia. Zo nu en dan lees je in een kerndoel de woorden: "het werken met nieuwe media." Voor dit hoofdstuk vatten wij het werken met nieuwe media op als het werken aan een V-log (het werken met een digitale camera en beeldbewerkingsoftware). Maar wat is er zo belangrijk aan het leren werken met een digitale videocamera, en een V-log? Wat is de opbrengst hiervan?

In de kerndoelen staan twee punten die ICT en nieuwe media misschien niet expliciet noemen, maar wel goed toegepast kunnen worden met een V-log.

Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Toelichting: de kinderen gebruiken hun weblog (taal) om hun belevenissen en gevoelens te uiten, en ondersteunen dit door middel van eventuele foto's (beeld) of zelfs videoclips (beeld, geluid, muziek, beweging, toneel, dans etc).

Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Toelichting: er moet gereflecteerd worden op het werk: wat heb je geschreven, wat bevalt ons aan onze weblog, wat moet er veranderd worden en wat zijn de problemen? Al tijdens het proces worden deze vragen (soms onbewust) gesteld (wil ik hier dit effect of waarom kies ik er juist niet voor?). Het kijken naar andermans werk kan veel

[72] Flame-war: een ruzie op het Internet waar eigenlijk alleen maar scheldwoorden heen en weer worden gegooid. Ze hebben vaak geen echte oorzaak, en zijn vaker gericht op het kwetsen van de persoon, dan op de inhoud. De meeste flamers zijn jongeren die 'eens lekker gemeen' willen doen, en beseffen dat zolang ze niet weten wie je bent, je ongestoord door kunt gaan.

opleveren (zo wil ik het juist niet/ wel doen): het kritisch kijken en beoordelen van bronnen, en hier een mening over vormen (kerndoel 7; Nederlands).

Als extra opmerking is een V-log tevens geschikt voor kinderen met een beperking, zoals dyslexie, of kinderen in het speciaal onderwijs die moeite hebben met schrijven (motoriek)/ spelling. Het draait immers niet meer om getypte tekst, maar om gesproken tekst. Ook NT2[73] kinderen kunnen hierdoor een verslag maken, omdat het spreken vaak gemakkelijker gaat dan het spellen. Duidelijk praten is wel een vereiste, maar toch is een V-log laagdrempeliger dan een weblog, op het gebied van spelling.

Bij het schrijven van een weblog komen andere kwaliteiten aan bod dan bij het maken van een V-log. De kerndoelen lenen zich met name voor schriftelijke verslagen, maar dit kan naar een videoverslag vertaald worden. Dan komen er nog andere kwaliteiten bij kijken, namelijk de volgende:

- De leerlingen kunnen een videoverslag maken met behulp van een (digitale) videocamera en eventuele software.
- De leerlingen weten het belang van een goede camerapositie en duidelijk geluid op de film, en kunnen hiervan gebruik maken.
- De leerlingen weten hoe ze een videoverslag moeten maken.
- De leerlingen leren kritisch naar videoverslagen kijken, en kunnen hiervan leren en een mening vormen.
- De leerlingen leren kritisch een selectie van onderwerpen en nieuws te maken, en passen deze kennis toe in hun eigen videoverslag.
- De leerlingen leren hoe ze een videoverslag kunnen maken wat aantrekkelijk is om te bekijken, lettend op duidelijkheid, onderwerp, mogelijke overdaad van effecten etc.

Bij een ‘normaal’ werkstuk moeten de leerlingen leren om informatie te ‘schiften’; ze leren waarheidsgetrouwe informatie opzoeken en geven dit op een juiste manier weer. Bij een V-log is dit ook nodig. Alles wat ze tonen zal onderbouwd moeten worden, of in ieder geval realistisch (of juist bewust het tegenovergestelde, maar dat ligt aan het doel van de video) zijn. Een interview met de vijftienjarige buurjongen over de Tweede Wereldoorlog kan mooi zijn, maar iemand interviewen die het echt heeft meegemaakt, is een meerwaarde en over het algemeen een betere bron.
Ook moeten de kinderen zich afvragen wat nu nieuws is. Wat neem je wel op en wat neem je niet op? Privacy is iets wat zeker met een V-log niet vergeten mag worden (vraag toestemming om te filmen!). Kinderen moeten zich realiseren van wat het gevolg is van het online zetten.

4.3.2 De hoeveelheid onderwijstijd

Er zal veel meer tijd in het maken van een V-log komen te zitten, dan in het maken van een weblog. Allereerst is er tijd nodig om een filmpje te maken. Als de kinderen zelf de opname maken, moeten ze eerst leren om te gaan met een digitale camera. Verder

[73] NT2: Nederlands als tweede taal.

moet er worden nagedacht over wat de inhoud is, hoe dit verteld gaat worden en waar de opname gemaakt gaat worden.

Als de opname uiteindelijk is gemaakt, moet het filmpje op de computer gezet worden. Doen de kinderen dit zelf, dan zullen ze dit eerst moeten leren. Nadat het filmpje op de computer is gezet, zal het nog bewerkt worden, met betrekking tot grootte (bestandsformaat) en eventueel speciale effecten. Vooral het programma leren kennen zal de meeste tijd in beslag nemen; voor zowel de kinderen als de leerkracht.

Uiteindelijk zal het filmpje op het Internet gezet moeten worden. Dit alles kost enkele uren voorbereiding, en enkele uren uitvoering, waarbij het leren omgaan van het programma niet is inbegrepen. Toch is de opbrengst groter dan bij een 'normale' weblog!

Voorbeeld van een V-log.

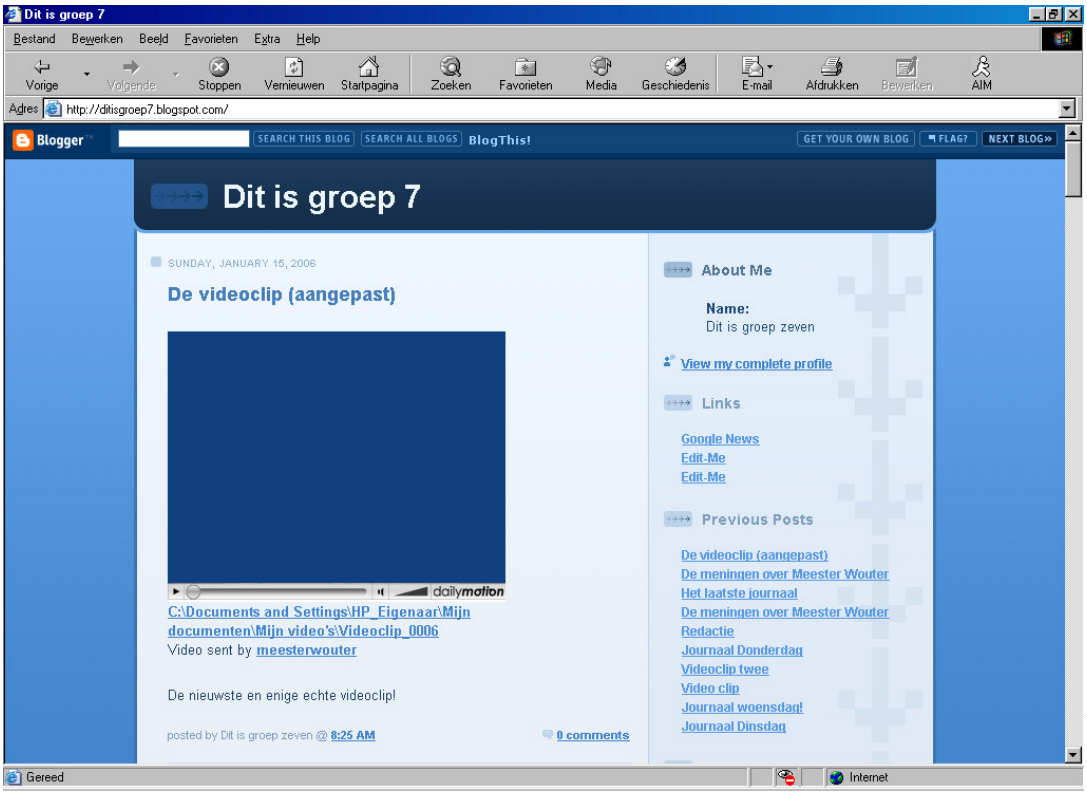

http://ditisgroep7.blogspot.com/

Deze V-log is samen met kinderen gemaakt, door een stagiair. De kinderen gaven een soort nieuwsverslag van de week. De V-log wordt helaas niet meer bijgehouden, maar het is een prachtig voorbeeld over wat je met kinderen kunt!

Tips voor uitvoering in de praktijk met leerlingen

Naast de tips die bij een gewone weblog al gelden, gelden er voor een V-log nog andere tips.

Tip 1: Stel het doel van de V-log vast. Wat gaan we hier plaatsen? Enkel verslagen van belangrijke evenementen, of kiezen we voor dag- en/of weekverslagen? Hoe willen we dit brengen? Willen we het als een nieuwsbericht plaatsen, of meer als een humoristisch toneelstukje?

Tip 2: Bedenk wie de opnames gaat maken en bewerken. Gaan de kinderen individueel opnames maken of in tweetallen/ een groepje? Komt er een rooster, of mag iedereen die wil een opname maken en bewerken? Is het vrijwillig, of een verplicht onderdeel voor alle kinderen? Of doet de leerkracht dit juist?

Tip 3: Bedenk hoe vaak je een opname wilt plaatsen. Het doel van de V-log is direct verbonden aan dit punt. Bij dagverslagen is het duidelijk dat er elke dag iets gemaakt moet worden, terwijl als het enkel om evenementen draait, het een stuk onregelmatiger is.

Tip 4: Stel regels op samen met de kinderen. (V-log-etiquette) Door de kinderen te betrekken begrijpen ze de regels beter, en zien het meer als hun regels (waardoor ze zich meer verantwoordelijk voelen. Stel vragen als: wat mag je wel plaatsen en wat niet? En waarom? Je kunt ook voorbeelden geven, zoals: Juf Marieke gaat trouwen – zeg je dat in een opname? Of: Meester Hans is bij zijn vrouw weg – zeg je dat in een opname?

Tip 5: Zorg ervoor dat de opname niet te druk wordt. Houd rekening met factoren als: een rustige achtergrond, zo min mogelijk storende geluiden, en het aantal effecten dat in een opname gebruikt wordt. Overdaad schaad; zeker bij een video-opname!

Tip 6: Houd overzicht op wat de kinderen maken. Ons advies is om dit samen met de kinderen te doen: gaat het zo goed? Wat willen we anders zien? Kortom: een evaluatie houden. Door regelmatig te controleren weet je of de regels nog wel nageleefd worden, en voorkom je nare ervaringen, zoals reacties als: “Ik weet nu waar je school staat, en ik ga je opzoeken.”

4.4. De podcast.

4.4.1. Doelen waaraan gewerkt wordt

Het maken van een podcast vraagt weer andere kwaliteiten en mogelijkheden van de kinderen dan het schrijven van een verhaal of een verslag. Naast woorden en inhoud moet je nu ook letten op duidelijkheid, intonatie en achtergrondgeluiden.

Naast de kerndoelen voor Nederlands (het maken van een verslag, omgaan met taal) en andere vakgebieden (hiervoor verwijzen we naar de kerndoelen genoemd bij de weblog;

een weblog legt het schriftelijk vast, een podcast mondeling), lenen de kerndoelen voor beeldende vorming zich erg goed voor een podcast.

Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Hoewel beeld en beweging niet van toepassing zijn bij een podcast, zijn taal, muziek en spel juist meer aan de orde. Het uitspelen van een hoorspel is iets heel anders dan het vertellen van een verslag of nieuwsbericht, maar beiden kunnen voor een podcast gebruikt worden.

Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Door het luisteren naar elkaars podcast, of van andere mensen, leren de leerlingen een kritische mening te vormen, en reflectief om te gaan met hun eigen werk. Ze kunnen kritisch aangeven wat verbeterd moet worden, maar kunnen ook de mooie punten er uit halen.

Bij het maken van een podcast, komen de volgende doelen, naast de kerndoelen, aan de orde:

- De leerlingen kunnen een audioverslag maken met behulp van een microfoon en eventuele software.
- De leerlingen weten het effect van achtergrondgeluiden en de mogelijkheid tot het veroorzaken van ruis, en kunnen hier effectief mee omgaan.
- De leerlingen weten hoe ze een (mondeling) audioverslag moeten maken.
- De leerlingen leren kritisch naar audioverslagen luisteren, en kunnen hiervan leren en een mening vormen.
- De leerlingen leren kritisch een selectie van onderwerpen en nieuws te maken, en passen deze kennis toe in hun eigen audioverslag.
- De leerlingen leren hoe ze een audioverslag kunnen maken wat aantrekkelijk is om te bekijken, lettend op duidelijkheid, onderwerp, mogelijke overdaad van effecten etc.

Bij een podcast is het erg belangrijk om kritisch te zijn naar de inhoud. Aangezien er geen beelden zijn, kan de maker van alles zeggen. De kinderen moeten hiervan bewust zijn, en bedenken of wat zij horen waarheidsgetrouw is (‘schiften’ van informatie). Ze moeten zelf onderbouwen waar ze hun podcast op baseren, in het geval van een informatieve podcast.
Ook moeten de kinderen zich afvragen wat nu nieuws is. Wat neem je wel op en wat neem je niet op? Privacy is iets wat zeker met een podcast niet vergeten mag worden. Kinderen moeten zich realiseren van wat het gevolg is van het online zetten. Juist omdat het allemaal auditief is, lijk je veiliger, maar er zijn nog steeds dingen die je beter niet kunt melden, zoals de woonplaats, naam/ achternaam, naam van de school, de relaties van kinderen in groep 8...

4.4.2. De hoeveelheid onderwijstijd

Het maken van een podcast zal minder tijd in beslag nemen dan een V-log; mede omdat kinderen het meer zelf kunnen doen, dan met een V-log.

Allereerst moet er bedacht worden waar de podcast over zal gaan. Er moet 'gerepeteerd' worden, en de opname moet gemaakt worden (over het algemeen leren ze snel hoe je een opname moet maken).
Als de podcast is opgenomen, moet het nog bewerkt worden; er kunnen enkele effecten toegevoegd worden (een begintune, een eindtune, een ander audiobestand invoegen), en uiteindelijk opgeslagen worden in een mp3 bestandsformaat. Andere vormen zijn mogelijk, maar mp3 is de meest bekende[74] (zeker vanwege de mp3 spelers).

Dan moet de podcast nog op de blog gezet worden, en de luisteraars zullen bericht krijgen van een nieuwe 'uitzending'.

Uiteindelijk zal een weblog de minste tijd kosten, gevolgd door een podcast (dit kan meer zelfstandig en in een middag gedaan worden), met als laatste optie een V-log (hier is meestal meer dan een dag voor nodig, in verband met de verwerking van de film).

Voorbeeld van een podcast.

http://www.mees.ws/

[74] Dit is gebaseerd op de verkoop van spelers bij de jeugd, die MP3's afspelen. Andere bestandsformaten zijn bijvoorbeeld Ogg-Vorbis (hier is speciale software om te luisteren voor nodig) en wav's (deze hebben vaak een grotere bestandsformaat dan mp3).

De leerkracht heeft de leiding, maar de kinderen doen actief mee. Soms klinkt het wat onwennig, omdat de leerkracht zeer enthousiast is, terwijl de kinderen onwennig en zenuwachtig zijn. Toch geeft het een goed beeld van de mogelijkheden.

Tips voor uitvoering in de praktijk met leerlingen

Naast de tips die bij een gewone weblog al gelden, gelden er voor een podcast nog andere tips.

Tip 1: Stel het doel van de podcast vast. Wat gaan we hier plaatsen? Enkel verslagen van belangrijke evenementen, of kiezen we voor dag- en/of weekverslagen? Hoe willen we dit brengen? Willen we het als een nieuwsbericht plaatsen, of meer als een humoristisch stukje met veel grapjes?

Tip 2: Bedenk wie de opnames gaat maken en bewerken. Gaan de kinderen individueel opnames maken, of in tweetallen/een groepje? Komt er een rooster, of mag iedereen die wil een opname maken en bewerken? Is het vrijwillig, of een verplicht onderdeel voor alle kinderen? Of doet de leerkracht dit juist?

Tip 3: Bedenk hoe vaak je een opname wilt plaatsen. Het doel van de podcast is direct verbonden aan dit punt. Bij dagverslagen is het duidelijk dat er elke dag iets gemaakt moet worden, terwijl als het enkel om evenementen draait, het een stuk onregelmatiger is.

Tip 4: Stel regels op samen met de kinderen. (podcast-etiquette) Door de kinderen te betrekken begrijpen ze de regels beter, en zien het meer als hun regels (waardoor ze zich er makkelijker aan gaan houden). Stel vragen als: wat mag je wel plaatsen en wat niet? En waarom? Je kunt voorbeelden geven, zoals: Juf Marieke gaat trouwen – zeg je dat in een opname? Of: Meester Hans is bij zijn vrouw weg – zeg je dat in een opname? Een ander voorbeeld is: “Je vindt Chris uit groep 7b een heel vervelende jongen; mag je dat zeggen in een podcast? Als je het wel doet, wat is hiervan het gevolg? Je ziet hem toch niet, dus wat maakt het uit[75]? Mag je zeggen dat je het niet eens bent met wat Balkenende doet?”

Tip 5: Zorg ervoor dat de opname niet te druk wordt. Houd rekening met factoren als: een rustige ruimte, zo min mogelijk storende geluiden, en het aantal effecten wat in een opname gebruikt wordt. Overdaad schaadt; ook bij een podcast/ audio-opname!

Tip 6: Houd overzicht op wat de kinderen maken. Ons advies is om dit samen met de kinderen te doen: gaat het zo goed? Wat willen we anders zien? Kortom: een evaluatie houden. Door regelmatig te controleren weet je of de regels nog wel nageleefd worden, en voorkom je nare ervaringen. Beluister samen de podcasts en beslis samen wat beter kan, wat mindere punten waren, en wat juist heel goed ging.

[75] Dit is een vraag ter bewustwording; wij zijn het absoluut niet eens met het ‘bashen’ (negatieve dingen over iemand zeggen achter zijn rug om) van andere mensen.

4.5. Media-educatie, digitaal pesten en weblog-etiquette.

Media-educatie is een onderwerp dat vooral de laatste tijd aan populariteit wint.
Het is zeer belangrijk dat leerkrachten hiervan op de hoogte zijn, voordat zij aan de slag gaan met ICT in de klas.

> *"Mediabeelden hebben een grote invloed op ons wereldbeeld (cognitief aspect). 90 % van de kinderen in New York denkt bijvoorbeeld dat mensen gewoonlijk door moord aan hun einde komen. De angst die mediabeelden oproepen kan juist op de lange termijn doorwerken en een structureel karakter krijgen."*
> (Groebel, 2003).[76]

Bovenstaande alinea geeft aan wat voor impact de televisie op kinderen heeft. Kinderen geloven snel dat de dingen die op televisie gezegd worden, waar zijn. De organisatie 'Reklame Rakkers[77]' probeert kinderen duidelijk te maken dat je niet alles moet geloven wat op televisie gebeurt en wat je ziet (bijvoorbeeld de reclame over het huisnijlpaard[78]). Zo ook met het Internet. Er zijn veel kinderen die alles geloven wat er op het Internet staat. Juist om deze redenen is het nodig kinderen om te leren gaan met informatie uit de media: media-educatie. Hier gaan we in het komende gedeelte meer over vertellen. Tevens zullen wij ingaan op het onderwerp digitaal pesten, omdat een weblog gebruikt kan worden als reden tot pesten, of als manier tot pesten.

4.5.1. Media-educatie, wat is het?

Kinderen worden geconfronteerd met enorme hoeveelheden informatie.
Media-educatie in de klas betekent dat kinderen de vaardigheden moeten opdoen om zich die informatie toe te eigenen, daarnaast moeten ze leren om die informatie te filteren: bruikbare informatie van minder bruikbare onderscheiden. Hoe leer je de kinderen om het gevonden materiaal kritisch te beoordelen?
Het gaat dus niet zozeer om het bijbrengen van computervaardigheden (de gemiddelde leerling is meer vaardig met een computer dan de gemiddelde leerkracht), maar meer om onderwerpen als informatieverwerking en ongeschreven regels omtrent het webloggen (zie weblog-etiquette).

<u>Waarom is het van belang?</u>
Kinderen hebben veel minder mentale drempels dan volwassenen en zoeken van alles zelf uit, ook op het gebied van webloggen, maar het is wel van belang dat de leerlingen een bepaalde hoeveelheid kennis verworven hebben voordat zij beginnen aan de grote multimediale reis….

De nieuwe media is niet zomaar uit de lucht komen vallen. De leerlingen moeten beseffen wat de rol is van de (moderne) media in de maatschappij.
Ze moeten uitgebreid kennis kunnen maken met ICT en multimediale technieken; leren verbanden leggen tussen verschillende kennisgebieden, zelfstandig in groepjes werken aan een eigen productie, zelfstandig en in samenwerking informatie verwerven en zelf

[76] Mediapsycholoog prof. Dr. Jo Groebel van werkgroep tv-geweld tijdens een bijeenkomst op 16 mei 2003 in Hilversum over het thema: televisiegeweld.
[77] www.reklamerakkers.nl
[78] http://www.reklamerakkers.nl/index.php?PageId=101

de juiste keuzes maken. Ook moeten de leerlingen ervan bewust gemaakt worden dat de media hun eigen gedrag, beleving, fantasie en wereldbeeld beïnvloedt.

Integratie van media-educatie.
De vaardigheden die leerlingen met de meest gebruikte methoden opdoen bij begrijpend lezen, zoals het halen van een kern uit een tekst, kunnen ze prima gebruiken bij het beoordelen van Internetbronnen.
Vaak ontbreekt echter de koppeling tussen deze vaardigheden en de toepassing ervan bij activiteiten als webloggen. De leerlingen blijken het erg lastig te vinden om deze vaardigheden toe te passen in de praktijk, dus het is aan de leerkracht om ervoor te zorgen dat deze twee onderwerpen aansluiten bij elkaar en geïntegreerd kunnen worden door de leerlingen.
Media-educatie past wat dat betreft dus goed bij de kerndoelen van het basisonderwijs, maar moet niet als apart vak geïntroduceerd worden.

Tips voor in de praktijk.
Eén van de dingen waar je als leerkracht rekening mee dient te houden, is het aanpassen van opdrachten voor de leerlingen. Zorg dat de leerlingen een afgebakende opdracht hebben waarmee ze gericht aan de slag kunnen. Geef ze nog wel vrije ruimte, maar zorg ervoor dat ze niet gaan 'zwemmen' in de onbegrensde mogelijkheden van het Internet.
Geef de leerlingen bijvoorbeeld niet de opdracht: "Maak eens een leuk berichtje voor op de weblog", maar formuleer een gerichte opdracht: "Breng verslag uit van het tafeltennistoernooi, maak hier een foto van en plaats dit op de weblog".
Hierdoor weten de leerlingen veel meer waar ze aan toe zijn en zullen meer gemotiveerd zijn om deze laatste opdracht uit te voeren.

4.5.2. Digitaal pesten[79].
Een fenomeen dat de afgelopen jaren steeds meer aandacht krijgt, is het digitale pesten (het bestond al veel langer, maar staat nu pas in de schijnwerpers).
Er zijn vele manieren om iemand digitaal te pesten.[80]
Hieronder bespreken wij 3 manieren waarop iemand digitaal gepest kan worden:

- Op fora, prikborden en gastenboeken. Hier plaatsen volwassenen en kinderen vervelende berichten. Deze kunnen bestaan uit reacties op een weblog, maar kan zelfs uitlopen op een 'Anti-Pagina', waar een gehele pagina is gemaakt met (privé-)informatie over het doelwit met als doel deze persoon zwart te maken, of zelfs erger.
- Mensen uitschelden via e-mail, sms, chat of MSN.
- Online bestellen van producten voor iemand anders.

Zoals je kunt, zien biedt het Internet jammer genoeg veel mogelijkheden om te pesten. Overal kun je vrij anoniem berichten plaatsen. Het is dus heel gemakkelijk om

[79] Zie hiervoor ook het werkstuk Flame War, wat te downloaden is via http://k2meesterstuk.blogspot.nl, of via http://www.geocities.com/serenaymoon/FlameWar.doc
[80] Zie hiervoor ook het werkstuk Flame War, wat te downloaden is via http://k2meesterstuk.blogspot.nl, of via http://www.geocities.com/serenaymoon/FlameWar.doc

vervelende dingen over iemand anders te zeggen én om ervoor te zorgen dat dit gelezen wordt.[81]
De pesters genieten duidelijk van het feit dat je op het Internet anoniem kunt blijven. Hierdoor weet de gepeste niet wie hem pest, wat nog angstiger is dan daadwerkelijk oog in oog te staan met je pester (want je weet niet meer wie je kunt vertrouwen).
Een kenmerk van Internetpesten is dat je niet kunt beïnvloeden wanneer de gepeste de berichten leest. Je kunt elk uur een hatelijk bericht sturen (wat al erg genoeg is), maar de gepeste kan dit elk uur lezen, of eens per dag (en dan lijken het een stuk meer haatmails!). Je kunt niet zien wanneer je te ver bent gegaan. Je ziet de reactie van de ander niet. Als je in het echt pest, kun je een voldaan gevoel hebben als je iemand aan het huilen hebt gemaakt, maar je ziet de grens wel. Bij Internetpesten zie je de grens niet, en ga je maar door, en door, en door, en door....[82]

De gevolgen voor het slachtoffer zijn vaak ernstiger dan volwassenen vermoeden. Waarschijnlijk heeft dat te maken met het anonieme ervan: je weet niet wie het doet (het kan iedereen zijn) en dat versterkt je gevoel van onveiligheid enorm.
Een ander belangrijk kenmerk dat digitaal pesten zo bedreigend maakt, is dat het de veilige omgeving van de eigen privé-sfeer binnendringt.

4.6. Samenvatting.

Wij hebben allereerst in 4.1. laten zien op welke manieren een weblog gebruikt kan worden binnen het onderwijs. Daarnaast hebben wij in 4.2., 4.3. en 4.4. nadere informatie gegeven over de toepassingen van de weblog, V-log en podcast met betrekking tot het basisonderwijs.
De laatste paragraaf van dit hoofdstuk heeft je inzicht gegeven in de belangen van media-educatie; iets wat zeker niet mag worden overgeslagen binnen het onderwijs. Omdat digitaal pesten en weblog-etiquette erg belangrijke onderdelen zijn als het gaat over ICT in het onderwijs, hebben wij deze onderwerpen in 4.5. extra belicht.

[81] http://www.planet.nl/planet/show/id=1222161/contentid=520519
[82] Gebaseerd op de ervaring van een kennis; het begon met schelden dat ze lelijk was, en uitte uiteindelijk in: “Weet je wat? Je zou zelfmoord moeten plegen!”. Dit laatste ging maar door en door.

5. CONCLUSIE, SAMENVATTING, BEHAALDE STARTBEKWAAMHEDEN, BIJLAGEN, LITERATUURLIJST.

5.1. Samenvatting.

In hoofdstuk 1 heb je kunnen lezen dat de maatschappij aan het veranderen is: er is sprake van individualisering; er wordt steeds meer kennis uitgewisseld, waardoor er een meer solidaire maatschappij ontstaat die gebruik maakt van elkaars kennis.
Dat er een kennissamenleving in opkomst is, kun je onder andere merken aan de samenhang die er ontstaat in de maatschappij. Ook de sociale structuur verandert.
Dit heeft als gevolg dat mensen gebruik gaan maken van elkaars kennis, wat als een belangrijke hulpbron voor de maatschappij kan dienen. De rol van het onderwijs is hierin erg belangrijk.

De invloed van ICT wordt steeds belangrijker in de samenleving.
Een belangrijke ontwikkeling die is voortgekomen uit de kennissamenleving, is Web 2.0. Hiermee wordt het makkelijker om te benoemen, begrijpen en uit te leggen wat er momenteel aan de hand is op het Internet. Het basisonderwijs kan van deze ontwikkeling profiteren door hierop in te haken met behulp van weblogs, V-logs en podcasts.

Hoofdstuk 2 laat zien dat het onderwijs inspeelt op de veranderende maatschappij.
Het sociaal constructivisme begint een belangrijke rol te spelen, waardoor de leerling en het leerproces steeds meer centraal komen te staan binnen het basisonderwijs.
Nu wordt ICT nog teveel gebruikt voor algemene doelen, terwijl er veel meer mee te bereiken is. Het streven is om ICT te gaan gebruiken als middel om andere doelen te kunnen bereiken, zoals de kerndoelen beschrijven.

Eén van de manieren om ICT als middel te gebruiken, is door middel van een weblog, V-log of podcast, zoals je hebt kunnen lezen in hoofdstuk 3.

Hoe je deze vormen van Web 2.0-ontwikkelingen toe kunt passen in het basisonderwijs, staat vermeld in hoofdstuk 4.
Wij hebben laten zien op welke manieren je een weblog kunt gebruiken en welke vakoverstijgende (kern-)doelen bereikt kunnen worden als je hiermee aan de slag gaat.
Als leerkracht moet je goed nadenken over de struikelblokken die je kunt tegenkomen als je gaat werken met digitale verslaglegging. Daarom is het van belang om op de hoogte te zijn van media-educatie en digitaal pesten.

5.2. Conclusie.

Nu we aan het einde van dit meesterstuk zijn gekomen, blikken wij terug op onze hoofdvraag:

'Hoe past het gebruik van een weblog binnen het moderne basisonderwijs?'

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat een weblog makkelijk toepasbaar is binnen het basisonderwijs. De activiteiten zijn goed te integreren en de resultaten mogen er wezen. De weblog, V-log en podcast sluiten niet alleen goed aan bij de kerndoelen, maar er zijn ook veel vakoverstijgende doelen mee te behalen.
Dit is tevens een goede manier om contacten te onderhouden met ouders, oudleerlingen of bijvoorbeeld zieke kinderen uit de klas.
Een weblog is op vele gebieden inzetbaar, van procesblog tot een platform waarop een discussie gevoerd kan worden.

Webloggen heeft te maken met een opkomende populairiteit in de netwerksamenleving; het blijkt een nieuwe manier te zijn om met elkaar te kunnen communiceren.
Het onderwijs moet hier zijn kansen benutten en inspelen op deze nieuwe ontwikkelingen door zelf aan de slag te gaan met een weblog, of misschien zelfs met V-logs of podcasts.

Wij raden je aan om de stoute schoenen aan te trekken en deze uitdaging aan te gaan. Bedenk wat het doel is dat je zou willen bereiken met een weblog en wat je verwachtingen zijn ten opzichte van de leerlingen.
Je moet jezelf voor ogen blijven houden dat het erg belangrijk is dat je hier als leerkracht energie in moet (blijven) steken; je zorgt voor contole, nieuwe ideeën en je blijft op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van webloggen, V-loggen en podcasten.
Daarnaast moet je niet vergeten dat je de energie die je erin steekt, ruimschoots terugkrijgt als je kijkt naar de leerprocessen en de opbrengsten ervan bij de leerlingen.

Wat wij gedaan hebben, is het schrijven van een (vooral) theoretisch meesterstuk over het werken met weblogs, V-logs en podcasts.
Onze suggestie aan alle andere (aankomende) leerkrachten: voer deze ideeën eens uit in de praktijk en help zo mee om het basisonderwijs up-to-date te houden!

5.3. Behaalde startbekwaamheden.

Startbekwaamheden Nederlandse taal

A Typering van de taak van de beginnende leraar

Didactische vaardigheden.

De beginnende leraar richt samen met zijn team een (taal)leeromgeving in voor het jongere kind (2.4.1) en voor het oudere kind (2.4.2). Hij bevordert het coöperatief leren binnen het taalonderwijs door het kiezen van daartoe geschikte werkvormen (2.4.3, 2.6.3). De leerlingen ontwikkelen eigen verantwoordelijkheden (2.6.2). Het taalonderwijs organiseert hij in zijn algemeenheid zo dat de beschikbare tijd en de gebruikte materialen effectief worden ingezet (2.4.4). De informatie- en communicatietechnologie integreert hij op een verantwoorde manier in het taalonderwijs (2.3.6, 2.5.5).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt: Door de weblog als een manier van taalontwikkeling te stimuleren, hebben wij inzicht gekregen hoe wij het gebruik hiervan kunnen integreren met het reguliere (mondelinge en schriftelijke) onderwijs, zonder dat het veel meer onderwijstijd kost. Door het kiezen voor een podcast en V-log hebben we inzicht gekregen in hoe we de mondelinge taalontwikkeling kunnen stimuleren.

Bij taalbeschouwing komen zowel in de onder- als in de bovenbouw veel taalverschijnselen, incidenteel of gepland, aan de orde. Deze activiteiten staan met name in het teken van de verwerving van grotere taalvaardigheden bij kinderen. De beginnende leraar stimuleert de ontwikkeling van een taalbeschouwelijke attitude bij de kinderen die gericht is op de betekenis, functie en structuur van taal. Hij leert de kinderen reflecteren op de taal en hun taalgebruik en levert zo een bijdrage tot interculturele communicatie (2.7.3). De leraar kan op concreet niveau, vanuit zijn eigen normen- en waardensysteem, praten over normen en waarden. Hij leert kinderen te reflecteren op normen en waarden die ze hanteren en ontwikkelt zo bij de leerlingen metacognitieve vaardigheden (2.7.3).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt: Door middel van dit meesterstuk hebben we meer inzicht gekregen hoe een weblog als uitgangspunt voor een discussie kan zijn, waardoor kinderen reflecteren op hun eigen taal(gebruik) en dat van anderen. Ze zien een andere functie van taal, en gebruiken dit als basis voor interculturele communicatie en discussies.

B Het eigen niveau van de beginnende leraar

Bekwaamheidseis 2:
De beginnende leraar beschikt over communicatieve vaardigheden in het Nederlands die hem in staat stellen in alledaagse situaties adequaat te handelen. Hij kan actief luisteren. Hij spreekt duidelijk verstaanbaar Nederlands en beschikt over een goede

vaardigheid in het formuleren van zinnen, een goede spellingvaardigheid en een ruime woordenschat. Hij is in staat zijn taalgebruik aan te passen aan jonge en oudere kinderen. Daarnaast kan hij zich in woord en op schrift doelgericht, gestructureerd, en met oog voor het publiek uitdrukken op het niveau van een hoger opgeleide. Hij is in staat om adequaat om te gaan met tekstverwerkingsapparatuur en is ontvankelijk voor de toepassing van informatie- en communicatietechnologie in het algemeen.

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Door middel van dit meesterstuk hebben we meer inzicht gekregen in 'spreektaal' en schrijftaal. Verder hebben we veel ervaring gekregen bij het omgaan met informatie- en communicatietechnologie, zoals het leren omgaan met web-based tekstverwerkers (op de weblog).

2.1.6 Startbekwaamheden aardrijkskunde

C Vakdidactiek en vakinhoud

Bekwaamheidseis 2:
De beginnende leraar beschikt over de (vak-)didactische kennis en vaardigheid om het ruimtelijk oriënterend vermogen van kinderen te ontwikkelen en hen naar de wereld te laten kijken vanuit een geografisch perspectief. Dat betekent dat hij ze kan stimuleren om over allerlei onderwerpen antwoorden te vinden op vragen die ze kunnen stellen vanuit de vierslag 'waarnemen/beschrijven, herkennen, verklaren en waarderen. Ze realiseren zich daarbij dat ze bij het verklaren en waarderen meestal dingen tegen elkaar af moeten wegen van economische, sociale, politieke, culturele en natuurlijke aard. De beginnende leraar kan zijn leerlingen daarbij leren om te gaan met kaarten, atlassen, naslagwerken en andere media (waaronder de computer) als belangrijke hulpmiddelen om geografische kennis en inzicht te verwerven en te registreren.

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Wij hebben als uitgangspunt genomen dat een kind niet alleen informatie kan opzoeken, maar ook informatie kan verstrekken! Door een onderzoek/werkstuk/'essay' op het Internet te zetten, kan een kind weer informatie met een ander delen (kenmerk Web 2.0.). Een weblog leent zich hiervoor; bijvoorbeeld het maken van een verslag over een uitje naar de Utrechtse Heuvelrug en hun bevindingen weergeven.

D Samenhang met de algemene startbekwaamheden

2.3 Voorbereiding van onderwijs
De leraar is zich bewust van de eigen waarden en normen en van de rol daarvan in zijn aardrijkskundeonderwijs (2.3.1). Hij is bereid en in staat in zijn lessen aardrijkskunde samenhang met andere vakken (en educaties), aan te brengen (2.3.2), intercultureel onderwijs in die lessen te vervlechten en gebruik te maken van ICT (2.3.5, 2.3.6). Hij kan aardrijkskundemethodes, indien dat noodzakelijk is, aanpassen aan de groep (2.3.3). De leraar bereidt zijn aardrijkskundelessen voor door gebruik te maken van bronnen zoals methoden, toetsen, bronnenboeken en leerlingen (2.3.8).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Wij hebben meer zicht gekregen in hoe wij aardrijkskunde onderwijs meer diepgang kunnen geven door gebruik te maken van ICT. Het gaat hier niet alleen over het opzoeken van informatie, maar ook het maken/ schrijven van informatie teksten, voor bijvoorbeeld op Wikipedia.

Startbekwaamheden geschiedenis

D Samenhang met de algemene startbekwaamheden

Het onderwijswerk

2.5 Didactische werkvormen en mediagebruik. De leraar kan in het onderwijs in geschiedenis de leerlingen brengen tot ervaringsleren (2.5.4). Hij kiest bij dat onderwijs de juiste onderwijsleer- en hulpmiddelen, waaronder ICT-materiaal (2.5.5).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Wij hebben meer inzicht gekregen in hoe wij ICT in kunnen zetten tot het verwerven van informatie en hoe we deze kunnen gebruiken om informatie te delen, zoals het delen van informatie, door middel van bijvoorbeeld een podcast (een interview over de Tweede Wereldoorlog).

Startbekwaamheden samenleving

D Samenhang met de algemene startbekwaamheden

2.5 Didactische werkvormen en mediagebruik. Hij kan de leerlingen brengen tot ervaringsleren (2.5.4). Hij kiest geschikte onderwijsleer- en hulpmiddelen te kiezen, waaronder ICT-middelen (2.5.5).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Voorheen hadden wij nog niet het inzicht dat een weblog als startpunt voor een discussie kon zijn, en dat communicatie met anderen het wederzijds respect kan verbeteren. Dit inzicht hebben wij nu wel verkregen.

Startbekwaamheden techniek

D Samenhang met de algemene startbekwaamheden

Het onderwijswerk

2.3 Voorbereiding van onderwijs. Bij techniekactiviteiten verandert de klas in een werkplaats. Organisatorisch komt er bij techniek onderwijs heel wat kijken: waar liggen de materialen en gereedschappen, op welke plekken wordt gewerkt en hoe (individueel

of in groepen). Bij de voorbereiding gebruikt de leraar inhouden uit andere vakken, vooral uit natuuronderwijs en handvaardigheid (2.3.2) en hij gebruikt informatie en materialen van buitenschoolse instanties. Hij gaat ook na hoe hij ICT opneemt in de voorbereiding (2.3.6).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt: Wij hebben als uitgangspunt genomen dat de kinderen ICT als een middel kunnen gebruiken om informatie op te zoeken, maar ook om informatie te delen, door middel van bijvoorbeeld een videoverslag over het maken van een raket op waterdruk. Een weblog leent zich uitstekend voor zo'n verslag.

Startbekwaamheden natuur

C Vakdidactiek en vakinhoud basisonderwijs

Bekwaamheidseis 2:
De beginnende leraar beschikt over didactische kennis en vaardigheden om natuuronderzoeken leren te begeleiden. Dit proces verloopt in vier (cyclische) fasen, elk met specifieke werkvormen en activiteiten: Ontmoeting: nieuwsgierigheid wekken door het opdoen van ervaringen in een rijke leeromgeving zowel binnen als buiten de school.

Verkenning: onderzoekbare vragen stellen aan de natuur en daarbij gebruik maken van onder andere observatiekring, omtrekshoek en tondeldoos.

Verwerking: resultaten van experimenten (m.b.v. de computer) overzichtelijk vastleggen (schema's, grafieken, enzovoort) en conclusies trekken.

Inzicht: de gevonden resultaten in verband brengen met eerder opgedane kennis en met informatie van anderen (o.a. uit boeken en computer) en vergelijken met resultaten van medeleerlingen.

Hoe hebben wij hieraan gewerkt: Wij hebben het inzicht gekregen hoe een weblog, podcast of V-log gebruikt kan worden om informatie te zoeken, maar ook informatie te delen met anderen. Het kan tevens als bron van discussie gebruikt worden.

22.1.12 Startbekwaamheden gezond en redzaam gedrag

D Samenhang met de algemene startbekwaamheden

Het onderwijswerk

2.5 Didactische werkvormen en mediagebruik. In een adaptieve en interactieve aanpak (2.5.2) hanteert de leraar kenmerkende werkvormen en passende middelen en media die gericht zijn op het verkennen van de beginsituatie, uitwisselen van ervaringen,

meningsvorming, onderzoek en oefenen van vaardigheden (2.5.3 en 2.5.5). Verder kan hij ervaringsleren toepassen (2.5.4).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt: Door middel van dit meesterstuk hebben wij her inzicht gekregen hoe een weblog/podcast/V-log gebruikt kan worden als uitgangspunt van discussies, onderzoek, informatie zoeken en delen en wederzijds respect.

VOORBEREIDING VAN ONDERWIJS

2.3.4.
De beginnende leraar houdt met collegiale hulp in de voorbereiding van zijn onderwijs rekening met bijzondere doelen, zoals versterking van de sociaal-economisch-culturele zelfstandigheid en weerbaarheid van meisjes; versterking van de zorgzelfstandigheid van jongens; het leren gebruiken van Nederlands als tweede taal; het ervaren van verbindingen tussen het dagelijks onderwijs en OALT. Hij ontwerpt eventueel met collegiale hulp alternatief onderwijs voor (zeer) begaafde leerlingen en voor leerlingen uit speciale scholen voor basisonderwijs en 2/3-scholen (PV).

Dat betekent dat de beginnende leraar

- de achter deze bijzondere doelen liggende opvattingen op hoofdlijnen kent. Dat geldt in ieder geval voor emancipatiebeleid, Nederlands als tweede taal, OALT, intercultureel onderwijs, informatie- en communicatietechnologie, Weer samen naar school en onderwijsvoorrangsbeleid;
- weet heeft van de kenmerken van (zeer) begaafde kinderen en van kinderen met specifieke problemen en de consequenties daarvan voor hun ontwikkelings- en leerprocessen;
- de bijzondere doelen en gewenste alternatieven weet te integreren in het dagelijks onderwijswerk;
- zich verder bekwaamt om aan de verschillende benadering die kinderen kunnen vragen te beantwoorden (A 2; B 3).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt: Wij hebben de weblog als communicatie middel met andere mensen onderzocht en hier verhelderde meningen over kunnen vormen. Daarnaast hebben wij onderzocht hoe de weblog/ podcast/ V-log inzetbaar kan zijn voor kinderen met een taalachterstand.

2.3.6.
De beginnende leraar integreert informatie- en communicatietechnologie (ICT) in zijn onderwijswerk (PV).

Dat betekent dat de beginnende leraar

- kennis heeft van opvattingen over informatie- en communicatietechnologie en de achterliggende opvattingen over de informatiemaatschappij;

- de begrippen ICT als object, als aspect en als gereedschap voor het onderwijsproces met elkaar verbindt en een plaats geeft in zijn onderwijswerk;
- didactische routes ontwerpt voor zichzelf en voor zijn leerlingen waarin multimediaal werken integraal voorkomt;
- door zijn ervaringen met dergelijke routes voor zichzelf een voortgaand professionaliseringstraject ontwerpt (A5; G1 t/m G4).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Door dit meesterstuk hebben wij meer kennis gekregen over de mogelijkheden van ICT en Web 2.0. en ontdekt hoe je dit op meerdere manieren kunt inzetten in het huidige basisonderwijs.

CREATIE EN ORGANISATIE VAN LEEROMGEVINGEN

2.4.2.
De beginnende leraar werkt vanuit één concept voor onderwijs aan oudere kinderen en richt van daaruit een voor die groep geschikte leeromgeving in (BK; PV). Hij kent een of meer andere concepten en kan die vergelijken met het concept van waaruit hij werkt (M).

Dat betekent dat de beginnende leraar

- een concept voor onderwijs aan oudere kinderen kent naar zijn achtergronden en toepassingen. In het geval van een specialisatie oudere kind dat concept ook vergelijkt met een of meer andere concepten en voor zichzelf daaruit een helder werkconcept voor het omgaan met oudere kinderen in een voor hen inspirerende leeromgeving ontwikkelt;
- het lokaal en de (eventueel ook buitenschoolse) omgeving ervan tot een uitdagende, rijke en gestructureerde, multimediale leeromgeving inricht; de inrichting zo gestalte geeft, dat leerlingen steeds meer tot zelfstandig, samenwerkend en zelfverantwoordelijk leren kunnen komen;
- bij het ontwerpen en inrichten van de leeromgeving mede aandacht besteedt aan intercultureel onderwijs, ICT, ondersteuning van vakspecifiek, vakkenoverstijgend en -integrerend onderwijs en maatregelen in het kader van Weer samen naar school/Omgaan met verschillen (A 2; F 3; G3).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Door te onderzoeken wat de mogelijkheden en benodigde materialen voor het starten van een weblog/podcast/V-log, hebben wij inzicht gekregen in hoe wij een klas multimediaal aantrekkelijk kunnen maken.

2.5. DIDACTISCHE WERKVORMEN EN MEDIAGEBRUIK

2.5.5. De beginnende leraar optimaliseert leerprocessen door de inzet van passende media en door leerlingen gebruik te laten maken van informatie- en communicatie-technologie (RV; PV).

Dat betekent dat de beginnende leraar

- bekend is met de functies van uiteenlopende onderwijsmiddelen, materialen, moderne media en moderne communicatiemiddelen als Internet en e-mail;
- vertrouwd is met het technisch gebruik van een aantal middelen;
- voor het gebruik van onderwijsdoelen en het ontwikkelingsstadium van de leerlingen passende media inzet;
- zo reflecteert op de inzet van middelen, dat hij opmerkingen vanuit zijn rol als gebruiker van die middelen aan derden kan geven over aan te passen of verder te ontwikkelen onderwijsmateriaal;
- multimediaal werkt: met een combinatie van tekst, beeld en geluid via een computersysteem (tp 42; A5; G4; Comm. Prommitt).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Door middel van dit meesterstuk zijn wij meer op te hoogte gekomen van Web 2.0. ontwikkelingen en hun toepassingen binnen het basisonderwijs. Hierdoor hebben wij voor ons een duidelijk beeld kunnen scheppen wat onze visie met betrekking tot ICT mogelijkheden binnen het basisonderwijs is.

8. Werken met nieuwe media

Een onderwijssituatie voorbereiden, organiseren, uitvoeren en evalueren waarin gebruik wordt gemaakt van nieuwe communicatiemedia.

Exemplarische inhoud: mens en cultuur (cluster 'Oriëntatie op mens en wereld'; intercultureel onderwijs).

Hoe hebben wij hieraan gewerkt:
Door middel van dit meesterstuk zijn wij op de hoogte van de ontwikkelingen en mogelijkheden van nieuwe media in het basisonderwijs. Wij hebben hierdoor niet alleen meer kennis, maar ook inspiratie gekregen voor onze toekomstige basisonderwijsklassen.

Hoewel we enkel gekozen hebben voor startbekwaamheden waar ICT expliciet genoemd wordt, zijn meerdere startbekwaamheden van toepassing. In principe is elke startbekwaamheid met betrekking tot reflectie of tonen van werk een startbekwaamheid waar wij meer inzicht over hebben gekregen. Bij het tonen van werk beperken wij ons niet tot het tonen van schriftelijk werk, maar ook tekeningen en video-opnames.

5.4. Bijlagen.

Bijlage 1: Andere manieren van loggen.

De schoolkrant.

Een schoolkrant is een krant die uitgegeven wordt door een school. Deze kan gemaakt worden door en voor de leerlingen. Meestal gebeurt dit met behulp van ouders en/of leerkrachten. De stukjes die geschreven worden door volwassenen zijn vaak bedoeld als officiële informatieverstrekking aan de ouders van de leerlingen. Andere artikelen die je terug kunt vinden in een schoolkrant zijn verslagen van activiteiten om en rond de school, vaak geschreven door de leerlingen. Tevens kunnen er bepaalde terugkerende rubrieken zijn die invulling krijgen door zowel de leerlingen als het team van leerkrachten.

De krant kan handmatig geschreven worden, maar dit is ondertussen een achterhaalde methode. Bijna alle scholen werken met een standaard computerprogramma voor tekstverwerking, zoals Microsoft Word. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van beeldbewerkingprogramma's om foto's en tekeningen te scannen en/of bewerken om ze vervolgens te plaatsen in de schoolkrant. De digitale vorm van een schoolkrant begint grote bekendheid te krijgen bij vele basisscholen. Deze manier van werken houdt in dat mensen digitale artikelen kunnen inleveren via de online gebruikerspagina van de schoolkrant. Deze artikelen worden eventueel bewerkt door de zogenaamde schoolkrantredactie[83] en de gehele schoolkrant is na publicatie online te bekijken via de website van de school.[84]

Het belangrijkste doel van een schoolkrant is om mensen te informeren; over de gang van zaken, activiteiten die uitgevoerd zijn, ter introductie van nieuwe leerlingen/leerkrachten/stagiaires, interviews, fotoreportages en alle andere dingen waar de ouders en/of verzorgers van de leerlingen van op de hoogte gebracht moeten worden.
Daarnaast zijn er vaak nog een aantal andere doelen die men probeert te bereiken, maar dit is afhankelijk van de invulling van de schoolkrant. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan het vragen van hulpouders voor activiteiten (en na uitvoeren van deze activiteiten een bedankje), mensen herinneren aan het betalen van de ouderbijdrage en het doorgeven van belangrijke data.

De doelen die te bereiken zijn voor de leerlingen met het produceren van een schoolkrant, zijn erg uiteenlopend. De meeste doelen die gesteld worden met het oog op werken aan de invulling van de schoolkrant, zijn gericht op de Nederlandse taal. Eén van de doelen waar vaak aan gewerkt wordt tijdens het schrijven van artikelen, is het verwerven van kennis en inzicht omtrent betekenis, gebruik en vorm van taal.

[83] Een schoolkrantredactie is een groep mensen (dit kunnen zowel leerlingen als ouders en leerkrachten zijn) die verantwoordelijk zijn voor de invulling en vormgeving van de schoolkrant.
[84] Een goed voorbeeld van een digitale schoolkrant is te vinden op www.kidstoday.nl. Dit is een platform waarmee kinderen met elkaar en in samenwerking met hun basisschool zonder cursus of iets dergelijks een online webkrant kunnen maken en beheren.

Een ander bijkomend, maar erg belangrijk doel, is het plezier hebben of houden in het gebruiken en beschouwen van taal. Hier kun je tijdens het produceren van een schoolkrant vaak erg goed aan werken door de leerlingen wat vrijer te laten in het schrijven van de teksten, waardoor er sprake is van een duidelijke eigen invulling.

De muurkrant.

Een muurkrant is een groot vel papier waarop, door middel van foto's, afbeeldingen, tekeningen en stukjes tekst, informatie wordt gegeven. Hierop vind je informatie over een bepaald (vaak actueel) onderwerp.
Meestal wordt een muurkrant gemaakt in groepjes, maar het is ook een mogelijkheid om dit individueel uit te laten voeren door de leerlingen.
Deze werkvorm wordt vaak gebruikt ter ondersteuning van een mondelinge presentatie tijdens een les of als afsluiting van een onderwerp dat behandeld is. Afbeeldingen zijn hierbij erg belangrijk. Het geheel van afbeeldingen en teksten zorgt voor een goed geheel. De teksten zijn kort en pakkend, waardoor het aantrekkelijk is voor de lezer. De titel van de muurkrant is erg belangrijk. Dit moet de lezer direct opvallen, aanspreken en meer vertellen over het onderwerp.

De doelen die voornamelijk beoogd worden bij het maken van een muurkrant, hebben alles te maken met presentatievaardigheden, waardoor dit valt onder de Nederlandse taal.
Het is belangrijk dat de leerlingen de vormgeving en de presentatie van hun teksten kunnen verzorgen. Dit doen ze door aandacht te besteden aan de leesbaarheid van hun spelling, de leesbaarheid van hun handschrift, zinsbouw, beeldende elementen en kleur.
Om aandacht te kunnen besteden aan de leesbaarheid van hun spelling, moeten ze een aantal taalkundige principes en regels kennen en toepassen.
Daarnaast is het belangrijk dat de leerlingen op basis van eigen kennis en waarneming of op basis van verkregen informatie een werkstuk kunnen maken waarin de hoofdzaken van een informatieve tekst gescheiden worden van de bijzaken.
Een veel voorkomend onderdeel in een muurkrant is de eigen mening. Leerlingen leren dus om informatie te geven over het onderwerp en er daarna een goed onderbouwde mening aan toe te voegen. Daarbij geven ze weer hoe hun mening zich verhoudt tot de mening in de tekst.
Omdat het onderwerp van een muurkrant erg uiteenlopend kan zijn, kan er gewerkt worden aan verschillende andere vakgebieden als natuur en geschiedenis.

De muurkrant op de volgende pagina is gemaakt door een leerling uit de bovenbouw die een dagje op stage is geweest voor het thema 'Werk en Beroep' op school. Hij doet op die manier verslag van zijn stage, vertelt wat hij gedaan heeft, wat hij geleerd heeft en hij geeft zijn mening over de stage.[85]

[85] De foto en bijbehorende informatie zijn afkomstig van www.jufmarjolein.web-log.nl.

Bovenstaande foto is een goed voorbeeld van een muurkrant, want:

- Er is sprake van een duidelijke titel.
- Er is gebruik gemaakt van duidelijke afbeeldingen.
- Het geheel ziet er aantrekkelijk uit.
- De teksten zijn goed leesbaar.
- Er zijn niet te grote ‘lappen’ tekst (overzichtelijk).
- Er wordt verslag gedaan van de uitgevoerde activiteiten.
- De leerling beschrijft wat hij geleerd heeft.
- De leerling geeft zijn mening over het onderwerp.

De klassenkrant.

Een klassenkrant is een krant die gemaakt wordt door leerlingen voor ouders en andere belangstellenden. De krant heeft vaak een vast thema dat samenhangt met schoolse activiteiten zoals kerst of het schoolkamp, maar het kan ook een thema hebben van een andere aard, zoals zoogdieren of verliefd zijn. De leerlingen bepalen (in samenspraak met de leerkracht) het onderwerp of thema van de klassenkrant. Daarna gaan de leerlingen artikelen schrijven. Dit kan zijn in de vorm van interviews, vaste rubrieken of bijvoorbeeld een fotoreportage. Zo zelfstandig mogelijk proberen de leerlingen ervoor te zorgen dat de artikelen (op tijd) worden aangeleverd bij een vaste contactpersoon, in veel gevallen is dit de leerkracht. Deze persoon zorgt ervoor dat alle artikelen gebundeld worden tot een geheel, de klassenkrant.

Het verschil met de schoolkrant, is dat deze krant geproduceerd wordt door één klas. Deze kinderen zorgen er met elkaar voor dat er een klassenkrant tot stand komt, dus zonder hulp van buitenaf. Een klassenkrant is zowel schriftelijk als digitaal te verwezenlijken.

De doelen waaraan gewerkt wordt tijdens het werken aan een klassenkrant, komen overeen met die van de schoolkrant. De leerdoelen van de Nederlandse taal komen dus aan de orde, maar daarnaast kan er worden ingegaan op andere vakgebieden, zoals natuur en verkeer.
De klassenkrant is zeer goed te combineren met alle andere vakgebieden binnen het basisonderwijs, van rekenen tot bewegingsonderwijs. Uiteraard leent het ene onderwerp zich er beter voor dan het andere, maar dat is aan de leerlingen om dit te bepalen (zij produceren immers de krant!).
Een ander belangrijk doel is om te oefenen met een tijdsplanning te werken. De leerlingen moeten begrijpen dat de activiteit binnen een bepaalde tijd af is en dat zij daar verantwoordelijk voor zijn.

Een goed voorbeeld van een door leerlingen gemaakte klassenkrant is te vinden op: http://www.geocities.com/karinenmarja/klassenkrant.doc.[86]

Deze klassenkrant is gemaakt door leerlingen van groep 7/8 en heeft als onderwerp ‘de middelbare school’.
De invulling van de klassenkrant is geheel verzorgd door de leerlingen, de leerkracht heeft alleen een aandeel gehad in de vormgeving.

[86] Afkomstig van http://karinenmarja.web-log.nl.

5.5. Literatuurlijst.

Avetica – Use to learn, [webpagina], 2006, Avetica,
URL: <http://www.usetolearn.nl/>
(gezien dd. 20-06-2006).

Basisdocument ICT, [pdf-bestand], RMO (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling),
URL: <http://www.fontys.nl/generiek/bronnenbank/sendfile.aspx?id=12507>
(gezien dd. 30-05-2006).

Beukers, W.W., Eindopdracht Geëngageerde wetenschappen, 11-01-2005,
[pdf-bestand],
URL: <http://odur.let.rug.nl/~nerbonne/teach/intro-ik/werkstukken2005/beukers-wouter.pdf>
(gezien dd. 31-05-2006).

Bierens, G., Weblog Definitie, [weblog], 30-11-2004, Gerard Bierens,
URL: <http://www.weblogzonderhaast.nl/index.php/weblog/comments/754/#0>
(gezien dd. 08-07-2006).

Bierens, G. Over de auteur, [weblog], Gerard Bierens,
URL: <http://www.weblogzonderhaast.nl/index.php/weblog/about/>
(gezien dd. 08-07-2006).

Breuls, P., Wat is een weblog, [weblog], 18 t/m 20 april 2004, Peter Breuls,
URL: <http://breuls.org/outlines/watIsEenWeblog.html>
(gezien dd. 08-07-2006).

De ICT competenties voor het basisonderwijs, [webpagina], 2006,
URL:
<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/basisonderwijs/ICT/brochure/competenties.htm>
(gezien dd. 26-06-2006, nu niet meer bereikbaar).

Dittrich, B., Voor verandering, voor nieuw vertrouwen en nieuwe solidariteit,
[webpagina], D66secretariaat@tweedekamer.nl
URL: <http://www.borisdittrich.nl/inbreng.html?item_id=3913>
(gezien dd. 30-05-2006).

Emonds, E., Nieuwe kerndoelen voor het basisonderwijs, [PowerPoint-presentatie],
2006, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
URL:
<http://www.onderwijsmaakjesamen.nl/bijlagen/Presentatie_kerndoelen_uitleg.ppt>
(gezien dd. 13-06-2006).

Fontys Hogescholen –Lectoraat 'Het Nieuwe Leren en Leerarrangementen',
[webpagina], 2006, Lectoraat 'Het Nieuwe Leren en Leerarrangementen',
URL: <http://www.fontys.nl/talent4leren/nieuwe.leren.65536.htm>
(gezien dd. 12-05-2006).

Gerrits, J, School op de schop, [PDF document], 2004, Gerrits, J.,
URL: <http://www.kpcgroep.nl/assets/Publication/457/Asset/5107/Publicatie%20downloaden%20(pdf).pdf>
(gezien dd. 20-06-2006).

Hogeschool Domstad, Startbekwaamheden Leraar Primair Onderwijs, [webpagina], 2006,
URL: <http://www.domstad.nl/html%20sites/startbekwaamheden/index.html>
(gezien dd. 03-06-2006).

Houtzager, K., Flame War, [Word Document], 2005, Houtzager, K.
URL: <http://www.geocities.com/serenaymoon/FlameWar.doc>
(gezien dd. 16-05-2006).

Hulsen, M., Wartenbergh-Cras, F., Uerz, D., van der, e.a., ICT in cijfers [PDF document], 2005,
URL: <http://www.ict-onderwijsmonitor.nl/>
(gezien dd. 01-06-2006).

JDN Internet, Wat is een Vlog, [webpagina], 2006, JDN Internet,
URL: <http://vlog.startbewijs.nl/>
(gezien dd. 13-06-2006).

Justitie, Wat is een podcast?, [webpagina], 2006, Justitie
URL:
<http://www.justitie.nl/organisatie/minister_donner/Podcast/Wat_is_een_podcast.asp>
(gezien dd. 24-05-2006).

Karssenberg, W., Het nieuwe leren en social software, [webpagina] , 19 april 2006. Karssenberg W.,
URL: <http://www.trendmatcher.nl/>
(gezien dd. 15-05-2006).

Karssenberg, W, TrendMatcher tussen ICT en Onderwijs, [webpagina], 2006, Karssenberg, W.,
URL: <http://www.karssenberg.nl/weblog/2006/04/het-nieuwe-leren-en-social-software.html>
(gezien dd. 02-05-2006).

Kenniseconomie: Kennismaken met Kenniszaken, 2005, [webpagina], Provincie Zuid-Holland, zuidholland@pzh.nl
URL: <http://www.pzh.nl/thema/economie_en_werk/kenniseconomie/index.jsp>
(gezien dd. 30-05-2006).

Korevaar, K., Korevaar, M., [weblog], 2006,
URL: <http://karinenmarja.weblog.nl>
(gezien dd. 15-05-2006).

Linders, L., Eenzaamheid in de digitale stad, 2004, Fontys agogische webessays, www.fontys.nl/sociaalplatform, l.linders@fontys.nl

URL: <http://www.fontys.nl/sociaalplatform/?idsitestructurenode=45017>
(gezien dd. 06-06-2006).

Luit, P., Web 2.0 in kaart gebracht, [weblog], 02-02-2006, Media City,
URL: <http://mediacity.web-log.nl/mediacity/crossmedia_bewegingmovement/index.html>
(gezien dd. 20-04-2006).

Maatschappelijke trends, Copyright 2006, [webpagina], Trendslator, info@trendslator.nl
URL: <http://www.trendslator.nl/welkom/1-3.html>
(gezien dd. 30-05-2006).

Manssen, A., Waarom een weblog voor je klas?, [webpagina], 2006, A. Manssen
URL: <http://www.manssen.nl/Computersindeklas/dossiers/dossier-webloggen/waaromweblog.htm>
(gezien dd. 27-04-2006).

Meijvis, M., [webpagina], 2006,
URL: <www.jufmarjolein.web-log.nl>
(gezien dd. 15-04-2006).

Ministerie van Economische Zaken, Leerprestaties scholieren beter door ICT-voorzieningen, [webpagina], 2006, Ministerie van Economische Zaken
URL: <http://www.minez.nl/content.jsp?objectid=41657>
(gezien dd. 01-06-2006).

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Kerndoelen 2006, [webpagina], 2006, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
URL: <http://www.minocw.nl/kerndoelen/>
(gezien dd. 08-05-2006).

Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, [webpagina], 2006, Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen,
URL: <http://www.minocw.nl/toespraak/198>
(gezien dd. 10-05-2006, pagina is nu niet meer opvraagbaar).

Mostert, R., (2005). Uw eigen weblog starten: de promotie en etiquette. In: Mostert, Weblogs, Pearson Education Benelux, blz. 150-152.

Nijs, A.D.S.M.. Toespraak van demissionair staatssecretaris van Onderwijs, 15-05-2003, [webpagina], Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, ocwinfo@postbus51.nl
URL: <http://www.minocw.nl/toespraak/198>
(gezien dd. 01-06-2006).

Oosterbaan, W., 'We hebben een machine gemaakt die door niemand beheerst wordt': Socioloog Manuel Castells over de netwerkeconomie, [webpagina], 8 november 1997, NRC Webpagina's,
URL: <http://www.nrc.nl/redactie/W2/Lab/Castells/>
(gezien dd. 06-06-006).

Osch, M. van, Het belang van ICT [webpagina], 2006, Osch, M. van,
URL: <http://home.planet.nl/~osch0197/2.1.htm>
(gezien dd. 10-05-2006).

Over DigiD, [webpagina] DigiD, info@DigiD.nl
URL: <http://www.digid.nl/burger/>
(gezien dd. 31-05-2006).

Pijpers, R., Mijn leerling online, [webpagina], 2006,
URL: <http://www.planet.nl/planet/show/id=1222161/contentid=520519>
(gezien dd. 28-04-2006).

Prensky, M, Marcprensky.com, [webpagina], 2001, Prensky, M.,
URL: <http://www.marcprensky.com/>
(gezien dd. 17-06-2006).

Reklame Rakkers, [webpagina], 2006
URL: <http://www.reklamerakkers.nl/>
(gezien dd. 16-05-2006).

R.I.G.H.T.S., [webpagina], 2000
URL: <http://rightsforartists.com/>
(gezien dd. 08-05-2006).

STAMPEI, [webpagina], 2004, STAMPEI
URL: <http://www.edu.amsterdam.nl/STAMPEI/CORE/00/11/D0.HTML>
(gezien dd. 18-05- 2006).

Stevens, S., Verzorgingsstaat in perspectief, [webpagina], Stichting Sociale Databank Nederland, sdn@planet.nl
URL: <http://www.sdnl.nl/soc-8.htm>
(gezien dd. 30-05-2006).

Universiteit van Leiden, weblog.leidenuniv.nl, [webpagina], 2006, Universiteit van Leiden
URL:
<http://weblog.leidenuniv.nl/startpagina/archives/2005/05/17/wat_is_een_weblog.html>
(gezien dd. 24-05-2006).

Veltman, B.P.Th., Brief aan de opstellers van het nieuwe Regeerakoord over realiseren van Lissabon-doelstelling, 8 mei 2002, Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid , [webpagina], secretariaat@awt.nl
URL: <http://www.awt.nl/?id=122>
(gezien dd. 30-05-2006).

Wikipedia, Encyclopedie, [webpagina], 2006,
URL: <http://www.wikipedia.nl>
(gezien dd. 24-05-2006).